

Lífeyrissjóður Rangæinga

Ársreikningur 2023

Lífeyrissjóður Rangæinga
Suðurlandsvegi 3
850 Hella

Kennitala: 660472-0299

Skýrsla stjórnar og framkvæmdastjóra.....	3
Áritun óháðs endurskoðanda.....	6
Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris.....	9
Efnahagsreikningur.....	10
Yfirlit um sjóðstreymi.....	11
Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu	12
Skýringar.....	13
Kennitölur - Fimm ára yfirlit.....	31
Óendurskoðuð yfirlit:	
Ófjárhagslegar upplýsingar.....	33
Fjárfestingarstefna 2024 - Útdráttur.....	35
Stjórnarháttayfirlýsing.....	36
Hluthafastefna.....	38
Stefna um ábyrgar fjárfestingar.....	40
Starfskjarastefna.....	41

SKÝRSLA STJÓRNAR OG FRAMKVÆMDASTJÓRA

Meginstarfsemi sjóðsins

Lífeyrissjóður Rangæinga starfar samkvæmt lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða nr. 129/1997 og hefur til þess fullgilt starfsleyfi. Meginstarfsemi sjóðsins felst í rekstri samtryggingasjóðs. Lífeyrissjóður Rangæinga var stofnaður 12. janúar 1971.

Sjóðurinn er aðili að "Samkomulagi um skiptingu örorkuáhættu lífeyrissjóða" sem Landsbankinn hf. hefur umsjón með. Tilgangur þessa samkomulags er að uppfylla ákvæði framangreindra laga um áhættudreifingu hjá sjóðnum og tekur mið af fjölda sjóðfélaga sem þarf að lágmarki vera 800 samkvæmt lögum. Fjöldi sjóðfélaga hjá sjóðnum hefur um nokkurra ára skeið verið hærri en lágmarkið en stjórn hefur þó metið það svo að rétt sé að viðhalda aðild að samkomulaginu. Frá og með 1. júlí 2017 er í gildi heimild til launþega á samningssviði ASÍ og SA um að ráðstafa hluta af iðgjaldi í lífeyrissjóð til öflunar réttinda í séreign, nánar tiltekið tilgreinda séreign til auðkenningar. Lífeyrissjóður Rangæinga er með samstarfssamning við Frjálsa lífeyrissjóðinn um að þjónusta þá sjóðfélaga Lífeyrissjóðs Rangæinga sem kjósa að ráðstafa hluta iðgjalds í tilgreinda séreign.

Starfsemin á árinu

Alls greiddu að meðaltali 1.316 (1.152 2022) sjóðfélagar iðgjöld til sjóðsins á árinu. Iðgjöld námu alls um 1.282,6 milljónum kr. (1.073 2022) og hækkuðu um 19,6% (10,7% 2022) frá fyrra ári. Lífeyrisgreiðslur sjóðsins á árinu námu um 492,5 milljónum kr. (421,7 2022) og hækkuðu um 16,8% (6,2% 2022) frá fyrra ári. Lífeyrisþegar voru 899 (874 2022) að meðaltali á árinu og í árslok 2023 áttu 12.593 (12.082 2022) sjóðfélagar réttindi í sjóðnum. Þóknarir til stjórnar og fulltrúa í nefndum sjóðsins námu 8,6 milljónum kr. (8,3 2022) á árinu 2023.

Raunávöxtun á eignum lífeyrissjóðsins var -1,21% á árinu samanborið við -14,45% raunávöxtun 2022 og miðað við samræmda matsaðferð. Eignir sjóðsins í erlendri mynt hafa aukist nokkuð á árinu og eru nú 32,4% af heildareignum sjóðsins, en voru 28,97% í lok árs 2022. Stjórn hefur markað þá stefnu og haft að leiðarljósi að auka vægi erlendra eigna í sínu eignasafni, með jöfnum skrefum. Hefur þeirri stefnu verið framfylgt á árinu 2023.

Eignasafn sjóðsins stendur traustum fótum. Verðbréfaeign sjóðsins er að mestu í skuldabréfum, að verulegum hluta með ábyrgð ríkisins, í dreifðu safni innlendra og erlendra hlutabréfa og í innlánum.

Það er álit stjórnar sjóðsins að allar upplýsingar, sem nauðsynlegar eru til að glöggva sig á stöðu hans í árslok, rekstrarárangri ársins og fjárhagslegri þróun, komi fram í ársreikningnum.

Hrein eign

Hrein eign sjóðsins nam í árslok 2023 20.402 milljónum kr. og hefur hækkað á árinu úr 18.356 milljónum kr. eða um 2.046 milljón kr. eða um 11,1%.

Fjárhagsleg áhættustjórnun

Lífeyrissjóður Rangæinga er með samning við Arion banka um rekstur og eignastýringu sjóðsins. Samningssambandið hófst um haustið árið 2012. Rekstrarsamningur hefur verið uppfærður reglulega og nú síðast á árinu 2022. Enginn starfsmaður var hjá sjóðnum á árinu. Framkvæmdastjóri sjóðsins er starfsmaður Arion banka. Arion banki leitast við að annast ávöxtun fjármuna sjóðsins með sem hagkvæmustum hætti og virkri eignastýringu. Stjórn sjóðsins hefur haft eftirlit með ráðstöfun eigna sjóðsins í samræmi við ákvæði laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, samþykktir sjóðsins og starfsreglur stjórnar.

Ársreikningurinn er í samræmi við reglur Fjármálaeftirlitsins nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða. Í ársreikningi þessum er miðað við þá meginreglu að eignir sjóðsins skuli metnar á gangvirði. Framsetning upplýsinga í ársreikningnum er sömuleiðis í samræmi við reglur um ársreikninga lífeyrissjóða.

Stjórn hefur útbúið stjórnarháttayfirlýsingu fyrir árið 2023 sem er birt hér aftar í ársreikningnum en henni er ætlað að styðja við góða stjórnarhætti hjá sjóðnum og uppfylla kröfur í reglum um ársreikninga lífeyrissjóða. Sömuleiðis, í samræmi við lög um ársreikninga, birtir sjóðurinn ófjárhagslegar upplýsingar hér aftar í ársreikningnum. Sömuleiðis eru í ársreikningi hluthafastefna sjóðsins, stefna um ábyrgar fjárfestingar og starfskjarastefna sjóðsins.

SKÝRSLA STJÓRNAR OG FRAMKVÆMDASTJÓRA

Atburðir eftir reikningsskiladag

Enn geisar stríð í Úkraínu og að auki er brostinn á ófriður í Ísrael og Palestínu. Hætta er á að fleiri ríki skerist í leikinn. Óvissan er mikil og hætta á langtíma ófriði allnokkur. Þetta ástand mun vafalaust hafa einhver áhrif á erlenda markaði.

Verðbólga innanlands er á hægri niðurleið en erlendis hefur hún hjaðnað heldur hraðar. Húsnæðismarkaður er enn í uppnámi, framboð lítið og verð því heldur hækkandi. Hátt vaxtastig og of lítið framboð lóða eru að hafa veruleg áhrif á byggingamarkaði. Áfram er spáð að verðbólga muni lækka á komandi misserum. Atvinnuvegir innanlands eru vel virkir og virðist sem horfur séu á góðu ferðabjónustuári þó svo að óvissa þar sé nokkur. Það má því áfram búast við góðu innstreymi iðgjalda og fjölgun sjóðfélaga.

Málefni ÍL - sjóðs, áður Íbúðalánasjóður, er áfram til umfjöllunar og óvíst um framgang mála. Frumvarp fjármálaráðherra um slit ÍL – sjóðs er til umfjöllunar hjá Alþingi. Lífeyrissjóðir hafa haft samráð við að gæta hagsmuna sjóðfélaga í málinu. Lögfræðilít benda í þá átt að fyrirhuguð eða möguleg aðgerð fjármálaráðherra um slit eða gjaldþrot og skuldaskil fari í bága við stjórnarskrá og mannréttindasáttmála Evrópu. Slík inngrip fæli í sér eignarnám eða annars konar skerðingu eignarréttinda sem færi í bága við stjórnarskrá og skapaði íslenska ríkinu bótaskyldu gagnvart eigendum skuldabréfanna. Nánar er fjallað um málefni ÍL-sjóðs í skýringu 9.4.

Almenn starfsemi sjóðsins hefur gengið vel. Þjónusta við viðskiptavinum sjóðsins hefur verið með hefðbundnu sniði.

Tryggingafræðileg athugun á stöðu Lífeyrissjóðs Rangæinga í lok árs 2023 hefur verið unnin að beiðni sjóðsins og í samræmi við ákvæði samþykktu sjóðsins og ákvæði reglugerðar þar um. Miðað er við dánar- og eftirlifendatöflur sem gefnar eru út af Fjármála- og efnahagsráðherra að fengnu álitum Félags íslenskra tryggingastærðfræðinga. Lífeyrissjóðum ber að fara eftir þessum töflum við mat á dánar- og lífslíkum þegar lífeyrisskuldbindingar eru reiknaðar.

Nýjar réttindatöflur sjóðsins tóku gildi 1. janúar 2023 og hafa áhrif á framtíðarskuldbindingar sjóðsins. Niðurstaða athugunarinnar nú er að skuldbindingar sjóðsins eru umfram heildareignir sem nemur 4,5%.

Stjórn og framkvæmdastjóri Lífeyrissjóðs Rangæinga staðfesta hér með ársreikning þennan með rafrænni undirskrift sinni. Rafræn undirritun er í samræmi við lög nr. 55/2019 um rafræna auðkenningu og traustþjónustu fyrir rafræn viðskipti.

Hellu, 24. apríl 2024.

Stjórn

Heimir Hafsteinsson, formaður stjórnar
Guðmundur Svavarsson, varaformaður stjórnar
Margrét Jóna Ísólfsdóttir, stjórnarmaður
Ólafía B. Ásbjörnsdóttir, stjórnarmaður

Framkvæmdastjóri

Þröstur Sigurðsson

SKÝRSLA STJÓRNAR OG FRAMKVÆMDASTJÓRA

Rafrænar undirritanir

ÁRITUN ÓHÁÐS ENDURSKOÐANDA

Til stjórnar og sjóðfélaga Lífeyrissjóðs Rangæinga

Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning Lífeyrissjóðs Rangæinga fyrir árið 2023. Ársreikningurinn hefur að geyma yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris, efnahagsreikning, yfirlit um sjóðstreymi, yfirlit um tryggingafræðilega stöðu samtryggingardeildar, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris lífeyrissjóðsins á árinu 2023, efnahag hans 31. desember 2023 og breytingu á handbæru fé á árinu 2023 í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða.

Álit okkar er í samræmi við þær upplýsingar sem koma fram í endurskoðunarskýrslu okkar til endurskoðunarnefndar í samræmi við 11. gr. reglugerðar Evrópuþingsins og ráðsins nr. 537/2014.

Grundvöllur fyrir álit

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Ábyrgð okkar samkvæmt þeim stöðlum er nánar lýst í kaflanum um ábyrgð endurskoðanda hér að neðan. Við erum óháð Lífeyrissjóði Rangæinga í samræmi við alþjóðlegar siðareglur fyrir endurskoðendur sem og aðrar siðareglur sem eru viðeigandi við endurskoðun á Íslandi, og höfum við uppfyllt ákvæði þeirra reglna.

Samkvæmt okkar bestu vissu, höfum við ekki veitt Lífeyrissjóði Rangæinga óheimilaða þjónustu sem um getur í 1. mgr. 5. gr. reglugerðar Evrópuþingsins og ráðsins nr. 537/2014.

Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Megináherslur við endurskoðunina

Megináherslur við endurskoðunina eru þau atriði, sem að okkar faglega mati, hafa mesta þýðingu fyrir endurskoðun okkar á ársreikningi félagsins árið 2023. Þessi atriði voru yfirfarin við endurskoðun á ársreikningnum og höfð til hliðsjónar við ákvörðun á viðeigandi álitum á honum. Í áritun okkar látum við ekki í ljós sérstakt álit á hverju þeirra fyrir sig.

Megináherslur við endurskoðun	Hvernig við endurskoðuðum megináherslur
<p>Tryggingafræðileg staða</p> <p>Vísað er í yfirlit um tryggingafræðilega stöðu á bls. 12 og skýringu nr. 9.1 á bls. 23-24 um tryggingafræðilega úttekt.</p> <p>Tryggingafræðileg staða í árslok er neikvæð um 4,5% og eru skuldbindingar sjóðsins 2.012 millj. kr. hærri en eignir í árslok.</p> <p>Tryggingafræðileg staða segir til um getu sjóðsins til að standa við lífeyrisskuldbindingar sínar. Tryggingafræðileg staða sjóðsins felst í að reikna annars vegar áfallnar skuldbindingar miðað við áunninn rétt sjóðfélaga og hins vegar heildarskuldbindingar miðað við að virkir sjóðfélagar greiði áfram til sjóðsins þar til þeir hefja töku lífeyris. Útreikningurinn er framkvæmdur af óháðum tryggingarstærðfræðingi og byggir að stórum hluta á matskenndum forsendum.</p> <p>Þar sem um er að ræða verulegan matskenndan lið teljum við tryggingafræðilega stöðu vera megináherslu við endurskoðun okkar.</p>	<p>Við endurskoðun á tryggingafræðilega stöðu höfum við farið yfir það innra eftirlit sem er til staðar hjá sjóðnum við yfirferð og mat á tryggingafræðilegri stöðu.</p> <p>Við höfum farið yfir faglega hæfni og fengið staðfestingu á óhæði tryggingastærðfræðings sem framkvæmdi útreikninginn á tryggingafræðilegri stöðu sjóðsins</p> <p>Við lögðum mat á aðferðafræðina og þær forsendur sem liggja til grundvallar á útreikningi á tryggingafræðilegri stöðu og hvort aðferðin breyttist milli ára. Upplýsingarnar voru raktar til undirliggjandi gagna og greiningaraðgerðir gerðar á stöðu sjóðsins á milli ára.</p> <p>Við höfum farið yfir hvort yfirlit og skýringar um tryggingafræðilega stöðu séu í samræmi við útreikning sjóðsins, lög um ársreikninga og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða.</p>

Aðrar upplýsingar

Stjórn og framkvæmdastjóri bera ábyrgð á öðrum upplýsingum. Aðrar upplýsingar innifela skýrslu stjórnar, ófjárhagslegar upplýsingar, fjárfestingarstefnu, stjórnarháttayfirlýsingu, hluthafastefnu, stefnu um ábyrgar fjárfestingar og starfskjarastefnu.

Álit okkar á ársreikningnum nær ekki yfir aðrar upplýsingar og við ályktum hvorki um, né veitum staðfestingu á efni þeirra ef frá er talin sú staðfesting varðandi skýrslu stjórnar sem fram kemur hér að neðan.

ÁRITUN ÓHÁÐS ENDURSKOÐANDA

Aðrar upplýsingar, frh.

Í tengslum við endurskoðun okkar berum við ábyrgð á að lesa framangreindar aðrar upplýsingar og skoða hvort þær séu í verulegu ósamræmi við ársreikninginn eða þekkingu okkar sem við höfum aflað við endurskoðunina eða virðast að öðru leyti innifela verulegar skekkjur. Ef við komumst að þeirri niðurstöðu, byggt á þeirri vinnu sem við höfum framkvæmt, að það séu verulegar skekkjur í öðrum upplýsingum sem við fengum fyrir áritunardag ber okkur að skýra frá því. Það er ekkert sem við þurfum að skýra frá hvað þetta varðar.

Í samræmi við ákvæði 2. mgr. 104 gr. laga nr. 3/2006 um ársreikninga staðfestum við samkvæmt okkar bestu vitund að í skýrslu stjórnar sem fylgir ársreikningi þessum eru veittar þær upplýsingar sem þar ber að veita í samræmi við lög um ársreikninga og koma ekki fram í skýringum.

Ábyrgð stjórnar og framkvæmdastjóra á ársreikningnum

Stjórn og framkvæmdastjóri eru ábyrgir fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða. Stjórn og framkvæmdastjóri eru einnig ábyrgir fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er varðandi gerð og framsetningu ársreiknings, þannig að hann sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Við gerð ársreikningsins eru stjórn og framkvæmdastjóri ábyrgir fyrir því að meta rekstrarhæfi Lífeyrissjóðs Rangæinga. Ef við á, skulu stjórn og framkvæmdastjóri setja fram viðeigandi skýringar um rekstrarhæfi og hvers vegna þau ákváðu að beita forsendunni um rekstrarhæfi við gerð og framsetningu ársreikningsins, nema stjórn og framkvæmdastjóri hafi ákveðið að leysa sjóðinn upp eða hætta starfsemi, eða hafi enga aðra raunhæfa möguleika en að gera það.

Stjórn og endurskoðunarnefnd skulu hafa eftirlit með gerð og framsetningu ársreikningsins.

Ábyrgð endurskoðenda á endurskoðun ársreikningsins

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka og að gefa út áritun sem felur í sér álit okkar.

Nægjanleg vissu er þó ekki trygging þess að endurskoðun framkvæmd í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla muni uppgötva allar verulegar skekkjur séu þær til staðar. Skekkjur geta orðið vegna mistaka eða sviksemi og eru álitnar verulegar ef þær gætu haft áhrif á fjárhagslega ákvarðanatöku notenda ársreikningsins, einar og sér eða samanlagðar.

Endurskoðun okkar í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla byggir á faglegri dómgreind og beitum við gagnrýnni hugsun við endurskoðunina. Við framkvæmum einnig eftirfarandi:

- Greinum og metum hættuna á verulegri skekkju í ársreikningnum, hvort sem er vegna mistaka eða sviksemi, hönnum og framkvæmum endurskoðunaraðgerðir til að bregðast við þeim hættum og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi til að byggja álit okkar á. Hættan á að uppgötva ekki verulega skekkju vegna sviksemi er meiri en að uppgötva ekki skekkju vegna mistaka, þar sem sviksemi getur falið í sér samsæri, skjalafals, misvísandi framsetningu ársreiknings, að einhverju sé viljandi sleppt eða að farið sé framhjá innri eftirlitsaðgerðum.
- Öflum skilnings á innra eftirliti, sem snertir endurskoðunina, í þeim tilgangi að hanna viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki í þeim tilgangi að veita álit á virkni innra eftirlits félagsins.
- Metum hvort reikningsskilaaðferðir sem notaðar eru, og tengdar skýringar, séu viðeigandi og hvort reikningshaldslegt mat stjórnenda sé raunhæft.
- Ályktum um notkun stjórnenda á forsendunni um rekstrarhæfi og metum á grundvelli endurskoðunarinnar hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi. Ef við teljum að verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi ber okkur að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum ársreikningsins í áritun okkar. Ef slíkar skýringar eru ófullnægjandi þurfum við að víkja frá fyrirvaralausri áritun. Niðurstaða okkar byggir á endurskoðunargögnum sem aflað er fram að dagsetningu áritunar okkar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni valdið óvissu um rekstrarhæfi félagsins.
- Metum í heild sinni hvort ársreikningurinn gefi glögga mynd af undirliggjandi viðskiptum og atburðum, metum framsetningu, uppbyggingu, innihald og þar með talið skýringar við ársreikninginn með tilliti til glöggrar myndar.

Okkur ber skylda til að upplýsa stjórn og endurskoðunarnefnd meðal annars um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem komu upp í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka á innra eftirlit sem komu fram í endurskoðuninni, ef við á.

ÁRITUN ÓHÁÐS ENDURSKOÐANDA

Ábyrgð endurskoðenda á endurskoðun ársreikningsins, frh.

Við höfum einnig lýst því yfir við stjórn og endurskoðunarnefnd að við höfum uppfyllt skyldur síðareglna um óhæði og höfum miðlað til þeirra upplýsingum um tengsl eða önnur atriði sem gætu mögulega haft áhrif á óhæði okkar og þar sem við eigandi er, hvaða varnir við höfum sett til að tryggja óhæði okkar. Deloitte hefur staðfest skriflega við endurskoðunarnefndina að við erum óháð Lífeyrissjóði Rangæinga. Deloitte hefur veitt Lífeyrissjóði Rangæinga óverulega heimilaða þjónustu til viðbótar við lögbundnu endurskoðunina.

Af þeim atriðum sem við höfum upplýst stjórn og endurskoðunarnefnd um, lögðum við mat á hvaða atriði höfðu mesta þýðingu í endurskoðuninni á yfirstandandi ári og eru það megináherslur í endurskoðuninni. Við lýsum þessum atriðum í áritun okkar nema lög og reglur leyfi ekki að upplýst sé um slík atriði eða í undantekningartilfellum þegar endurskoðandinn metur að ekki skuli upplýsa um viðkomandi atriði þar sem neikvæðar afleiðingar upplýsinganna eru taldar vega þyngra en almannahagsmunir.

Kosning endurskoðanda

Deloitte var kjörð endurskoðandi Lífeyrissjóðs Rangæinga á aðalfundi félagsins þann 9. maí 2023. Deloitte hefur verið endurskoðandi Lífeyrissjóðs Rangæinga síðan á aðalfundi félagsins árið 2014.

Kópavogi, 24. apríl 2024

Deloitte ehf.

Jóhann Óskar Haraldsson
endurskoðandi

Ársreikningur Lífeyrissjóðs Rangæinga fyrir árið 2023 er rafrænt undirritaður af endurskoðanda.

YFIRLIT UM BREYTINGU Á HREINNI EIGN TIL GREIÐSLU LÍFEYRIS ÁRIÐ 2023

	Skýr.	2023	2022
Iðgjöld	1.4;2		
Iðgjöld sjóðfélaga		327.187	272.245
Iðgjöld launagreiðenda		911.271	770.335
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		(2.951)	(5.504)
		<u>1.235.507</u>	<u>1.037.076</u>
Sérstök aukaframlög	2.1	47.044	35.644
		<u>1.282.551</u>	<u>1.072.720</u>
Lífeyrir	1.5;3		
Heildarfjárhæð lífeyris	3.1	497.478	424.864
Framlag til starfsendurhæfingarsjóðs	3.2	8.121	6.557
Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris	3.3	1.234	659
Tryggingakostnaður	3.4	(14.359)	(10.378)
		<u>492.474</u>	<u>421.702</u>
Hreinar fjárfestingartekjur	1.6;4		
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	4.1-2	724.423	(806.776)
Hreinar tekjur af skuldabréfum	4.3-4	588.427	(385.052)
Vaxtatekjur af bundnum bankainnstæðum		24.212	25.633
Aðrar fjárfestingartekjur:			
Vaxtatekjur af handbæru fé		17.234	23.700
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum		9.612	2.645
Ýmsar fjárfestingartekjur		0	0
Fjárfestingargjöld	4.5-7	(34.851)	(34.406)
		<u>1.329.057</u>	<u>(1.174.256)</u>
Rekstrarkostnaður	1.7;5		
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	5.1	73.311	70.577
		<u>73.311</u>	<u>70.577</u>
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris		2.045.823	(593.815)
Hrein eign frá fyrra ári		18.355.976	18.949.790
Hrein eign til greiðslu lífeyris		<u>20.401.799</u>	<u>18.355.975</u>

EFNAHAGSREIKNINGUR 31. DESEMBER 2023

	Skýr.	31.12.2023	31.12.2022
Eignir			
Fjárfestingar	1.8;6		
Eignarhlutar í félögum og sjóðum	6.1	9.193.449	7.872.995
Skuldabréf	6.2	10.423.873	9.761.177
Bundnar bankainnstæður		320.458	296.245
		<u>19.937.780</u>	<u>17.930.417</u>
Kröfur	1.9;7		
Kröfur á launagreiðendur	7.1	131.590	142.415
Fyrirframgreiddur kostnaður og áunnar tekjur	7.2	71.899	35.039
Aðrar kröfur	7.2	1.339	1.016
		<u>204.828</u>	<u>178.470</u>
Ýmsar eignir	1.10;8		
Varanlegir rekstrarfjármunir	8.1	144	144
		<u>144</u>	<u>144</u>
Handbært fé	1.11		
Handbært fé		279.158	263.976
		<u>279.158</u>	<u>263.976</u>
Eignir samtals		<u>20.421.910</u>	<u>18.373.007</u>
Skuldir			
Viðskiptaskuldir	1.12		
Áfallinn kostnaður og fyrirframinnheimtar tekjur		20.111	17.032
		<u>20.111</u>	<u>17.032</u>
Skuldir samtals		<u>20.111</u>	<u>17.032</u>
Hrein eign í árslok til greiðslu lífeyris		<u>20.401.799</u>	<u>18.355.975</u>
Skuldbindingar utan efnahags	9.4		
Fjárhagsleg áhættustýring	1.14;10		

YFIRLIT UM SJÓÐSTREYMI ÁRIÐ 2023

	Skýr.	2023	2022
Inngreiðslur			
Iðgjöld		1.301.658	1.032.668
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum		14.825	6.598
Aðrar inngreiðslur		25.343	25.633
		<u>1.341.826</u>	<u>1.064.899</u>
Útgreiðslur			
Lífeyrir		479.182	431.246
Rekstrarkostnaður		120.184	71.819
Aðrar útgreiðslur		34.878	34.418
		<u>634.244</u>	<u>537.483</u>
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga		<u>707.582</u>	<u>527.416</u>
Fjárfestingarhreyfingar			
Innborgaðar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum		62.902	67.054
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum		(1.595.018)	(1.861.769)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum		936.087	1.078.352
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa		640.997	558.749
Keypt skuldabréf		(1.360.998)	(1.467.342)
Seld skuldabréf		645.411	884.605
Ný bundin innlán		(24.212)	(25.633)
		<u>(694.831)</u>	<u>(765.984)</u>
Hækkun/(lækkun) á handbæru fé		12.751	(238.568)
Gengismunur af handbæru fé		2.431	17.109
Handbært fé í upphafi árs		263.976	485.435
Handbært fé í lok árs		<u>279.158</u>	<u>263.976</u>

YFIRLIT UM TRYGGINGAFRÆÐILEGA STÖÐU SAMTRYGGINGARDEILDAR 31. DESEMBER 2023

	Skýr	31.12.2023		
		Áfallin skuldbinding	Framtíðar- skuldbinding	Heildar- skuldbinding
9.1				
Eignir				
Hrein eign til greiðslu lífeyris		20.401.799	0	20.401.799
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa		193.696	0	193.696
Núvirði framtíðariðgjalda		0	22.288.061	22.288.061
Eignir samtals		20.595.495	22.288.061	42.883.556
Skuldbindingar				
Ellilífeyrir		18.682.958	16.976.640	35.659.598
Örorkulífeyrir		2.516.723	3.546.941	6.063.664
Makalífeyrir		604.149	448.511	1.052.660
Barnalífeyrir		10.796	235.577	246.373
Núvirði framtíðarrekstrarkostnaðar		625.741	1.247.653	1.873.394
Skuldbindingar samtals		22.440.367	22.455.322	44.895.689
Skuldbindingar umfram eignir		(1.844.872)	(167.261)	(2.012.133)
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok		(8,2%)	(0,7%)	(4,5%)
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun		(7,4%)	(1,1%)	(4,2%)

	Skýr	31.12.2022		
		Áfallin skuldbinding	Framtíðar- skuldbinding	Heildar- skuldbinding
Eignir				
Hrein eign til greiðslu lífeyris		18.355.975	0	18.355.975
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa		(299.523)	0	(299.523)
Núvirði framtíðariðgjalda		0	19.510.128	19.510.128
Eignir samtals		18.056.452	19.510.128	37.566.580
Skuldbindingar				
Ellilífeyrir		16.211.885	14.928.871	31.140.756
Örorkulífeyrir		2.167.742	3.042.634	5.210.376
Makalífeyrir		530.879	397.818	928.697
Barnalífeyrir		7.105	200.886	207.991
Núvirði framtíðarrekstrarkostnaðar		575.782	1.159.025	1.734.807
Skuldbindingar samtals		19.493.393	19.729.234	39.222.627
Skuldbindingar umfram eignir		(1.436.941)	(219.106)	(1.656.047)
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok		(7,4%)	(1,1%)	(4,2%)
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun		(0,0%)	(11,3%)	(5,6%)

1. REIKNINGSSKILAAÐFERÐIR

1.1 Grundvöllur reikningsskila

Ársreikningurinn er gerður í samræmi við lög nr. 3/2006 um ársreikninga og Reglur Fjármálaeftirlitsins nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða. Hér fyrir neðan er gerð grein fyrir helstu reikningsskilaaðferðum, sem í meginatriðum eru þær sömu og á síðasta ári.

1.2 Starfrækslu- og framsetningargjaldmiðill

Ársreikningurinn er settur fram í þúsundum íslenskra króna, sem er bæði starfrækslugjaldmiðill og framsetningargjaldmiðill lífeyrissjóðsins.

1.3 Mat og ákvarðanir

Við gerð reikningsskila þurfa stjórnendur, í samræmi við lög um ársreikninga, að taka ákvarðanir, meta og draga ályktanir sem hafa áhrif á eignir og skuldir á reikningsskiladegi, upplýsingar í skýringum og tekjur og gjöld. Við mat og ályktanir er byggt á reynslu og ýmsum öðrum þáttum sem taldir eru viðeigandi og mynda grundvöll þeirra ákvarðana sem teknar eru um bókfært verð eigna og skulda sem ekki liggur fyrir með öðrum hætti. Breytingar á reikningshaldslegu mati eru færðar á því ári sem þær eiga sér stað.

1.4 Iðgjöld

Iðgjöld sjóðfélaga og launagreiðenda eru bókfærð þegar þau skapa kröfu á sjóðinn. Ógreidd iðgjöld í lok uppgjörsársins eru færð til eignar sem krafa á launagreiðendur. Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrði er fært undir liðinn sérstök aukaframlög.

1.5 Lífeyrir

Undir lífeyri falla greiðslur til sjóðfélaga og skiptast þær í ellilífeyri, örorkulífeyri, makalífeyri og barnalífeyri. Auk þess fellur hér undir beinn kostnaður vegna örorkulífeyrisúrskurða og gjalds til starfsendurhæfingarsjóðs.

1.6 Hreinar fjárfestingartekjur

Undir þennan lið eru færðar allar fjárfestingartekjur sjóðsins að frádregnum öllum fjárfestingargjöldum.

Viðskipti í öðrum myntum en íslenskum krónum eru umreiknuð yfir í íslenskar krónur á gengi viðskiptadags. Gengismunur sem myndast við greiðslu og innheimtu krafna er færður í yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris sem og áfallinn gengismunur á eignir í lok árs.

a) Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum

Undir hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum fellur arður af hlutabréfum, söluhagnaður og sölutap svo og óinnleystur gengismunur af hlutabréfum og sjóðum, bæði vegna breytinga á gangvirði bréfanna og gengi gjaldmiðla.

b) Hreinar tekjur af skuldabréfum

Þessi liður samanstendur af tekjum af fjárfestingum sjóðsins í skuldabréfum, að frádregnum gjöldum vegna slíkra fjárfestinga, annarra en gjalda sem skýrt er frá í skýringu nr. 4.5 um fjárfestingargjöld.

Hér eru færðar vaxtatekjur, verðbætur og lántökupóknar af skuldabréfum, hagnaður og tap af sölu skuldabréfa, breytingar á gangvirði til hækunar og lækkunar og hliðstæðar tekjur og gjöld.

Hér undir er einnig færð, ef við á, varúðarniðurfærsla skuldabréfa vegna tapshættu sem er fyrir hendi á reikningsskiladegi.

c) Fjárfestingargjöld

Undir þennan lið eru færðar þóknar til rekstraraðila fyrir umsjón og starfrækslu sjóðsins í samræmi við rekstrarsamning þar um. Laun starfsmanna rekstraraðila sem bera ábyrgð á daglegum rekstri og eignastýringu sjóðsins og þóknun vegna innri endurskoðunar eru innifalin í umsýsluþóknun sem er greidd til rekstraraðila samkvæmt samningi.

1.7 Rekstrarkostnaður

Undir þennan lið fellur allur kostnaður vegna reksturs sjóðsins, annar en sá hluti þóknana til rekstraraðila fyrir umsjón og starfrækslu sjóðsins sem færður er meðal fjárfestingargjalda. Kostnaðurinn er færður til gjalda þegar hann fellur til.

1.8 Fjárfestingar

Fjárfestingar eru fjármálagerningar í skilningi laga. Fjárfestingar sjóðsins samanstanda af eignarhlutum í félögum og sjóðum, skuldabréfum og bundnum bankainnstæðum.

Stjórnendur ákvarða flokkun fjárfestinga þegar þær eru færðar í upphafi og yfirfara þessa flokkun á hverjum reikningsskiladegi.

a) Matsaðferðir fjárfestinga

Fjármálagerningar eru metnir á gangvirði í samræmi við settar reikningsskilareglur.

Gangvirði fjármálagerninga sem skráðir eru á skipulegum verðbréfamarkaði er markaðsverð í lok árs, en gangvirði annarra fjárfestinga í þessum flokki byggist á verðmatsaðferðum sem lýst er í skýringu nr. 6.5. Í þeirri skýringu eru jafnframt upplýsingar um þrepaskiptingu gangvirðis samkvæmt verðmatsaðferðum.

b) Eignarhlutir í félögum og sjóðum

Eignarhlutir í félögum og sjóðum eru hlutabréf og hlutdeildarskírteini verðbréfasjóða. Þessi flokkur fjárfestinga er færður á gangvirði.

c) Skuldabréf

Undir skuldabréf eru færð öll skuldabréf, bæði verðbréf sem metin eru á gangvirði og útlán. Í skýringu nr. 6.4 er gerð nánari grein fyrir skiptingu skuldabréfa eftir reikningshaldslegri meðhöndlun.

d) Niðurfærsla skuldabréfa og útlána

Við mat á skuldabréfum sem færð eru á afskrifuðu kostnaðarverði er tekið tillit til þeirrar tapsáhættu sem kann að vera fyrir hendi á reikningsskiladegi í samræmi við settar reikningsskilareglur. Varúðarframlög vegna tapsáhættunnar eru færð á niðurfærslureikning sem dreginn er frá stöðu skuldabréfa á reikningsskiladegi.

e) Bundnar bankainnstæður

Undir bundnar bankainnstæður eru þau innlán sem bundin eru til lengri tíma en þriggja mánaða.

1.9 Kröfur

Kröfur eru færðar á gangvirði við upphaflega skráningu í bókhald. Á hverjum reikningsskiladegi eru kröfur metnar með hliðsjón af tapsáhættu og fært í afskriftarreikning samkvæmt niðurstöðu slíks mats. Varúðarniðurfærslan er færð til lækkunar á viðkomandi lið í efnahagsreikningi og gjaldfærð undir önnur gjöld í yfirliti um breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris.

1.10 Varanlegir rekstrarfjármunir

Varanlegir rekstrarfjármunir eru færðir á kostnaðarverði að frádregnum afskriftum. Varanlegir rekstrarfjármunir samanstanda af skrifstofuáhöldum og tölvubúnaði. Afskriftir skrifstofuáhalda og tölvubúnaðar eru reiknaðar sem fastur árlegur hundraðshluti af stofnverði uns hrakvirði er náð.

1.11 Handbært fé

Handbært fé og jafngildi þess er fært í efnahagsreikning á kostnaðarverði. Handbært fé samkvæmt sjóðstreymi samanstendur af óbundnum bankainnstæðum í íslenskum krónum og erlendum gjaldmiðlum.

1.12 Skuldbindingar

Skuldbindingar eru færðar upp í efnahagsreikningi ef líklegt þykir að sjóðurinn verði fyrir fjárhagslegum útgjöldum í framtíðinni vegna liðins atburðar eða viðskipta og hægt er að meta fjárhæð hennar með áreiðanlegum hætti.

1.13 Erlendir gjaldmiðlar

Viðskipti í erlendum gjaldmiðlum eru færð á gildandi gengi þess dags sem viðskiptin fara fram. Peningalegar eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum eru færðar miðað við gengi á reikningsskiladegi. Gengismunur sem myndast er færður meðal

Reglur um ársreikninga lífeyrissjóða nr. 335/2015 kveða á um að eignir og skuldir í erlendri mynt skulu umreiknaðar á opinberu gengi sem Seðlabanki Íslands auglýsir, kaupgengi fyrir eignir og sölugengi fyrir skuldir sbr. 32. reglnanna. Sú breyting tók gildi þann 1. apríl 2020 að Seðlabanki Íslands birtir aðeins miðgengi gjaldmiðla. Með hliðsjón af því eru eignir og skuldir lífeyrissjóða í erlendri mynt því umreiknaðar miðað við miðgengi Seðlabanka Íslands.

Meðalgengi Seðlabanka Íslands og gengi í lok tímabilsins var eftirfarandi:

	Mynt	Meðalgengi		Lokagengi	
		2023	2022	31.12.2023	31.12.2022
Evra.....	EUR	149,14	142,33	150,50	151,50
Bandaríkjadollar.....	USD	137,98	135,46	136,20	142,04
Dönsk króna.....	DKK	20,02	19,13	20,19	20,37
Norsk króna.....	NOK	13,07	14,09	13,39	14,41
Breskt pund.....	GBP	171,46	166,90	173,18	170,81

SKÝRINGAR

1.14 Áhættustjórnun

Lífeyrissjóður Rangæinga hefur sett sér áhættustefnu, þar sem áhætta er skilgreind og helstu áhættuþáttum í starfsemi sjóðsins er lýst og hvernig stýringu á þeim er háttað. Engir framvirkir gjaldeyrisskiptasamningar, valréttir eða aðrir afleiðusamningar eru í gildi hjá sjóðnum. Nánari grein er gerð fyrir áhættustýringu sjóðsins í skýringu nr. 10.

2. IÐGJÖLD

2.1 Sérstök aukaframlög

	2023	2022
Fjárframlag ríkissjóðs til jöfnunar á örorkubyrði	47.044	35.644
	<u>47.044</u>	<u>35.644</u>

3. LÍFEYRIR

3.1 Lífeyrir

	2023	2022
Ellilífeyrir	383.376	328.784
Örorkulífeyrir	103.081	82.088
Makalífeyrir	8.503	11.249
Barnalífeyrir	2.518	2.743
	<u>497.478</u>	<u>424.864</u>

3.2 VIRK - Starfsendurhæfingarsjóður

	2023	2022
Framlag til starfsendurhæfingarsjóðs	8.121	6.557

Samkvæmt lögum nr. 60/2012 um atvinnutengda starfsendurhæfingu og starfsemi starfsendurhæfingarsjóða skulu lífeyrissjóðir inna af hendi sérstakt gjald til starfsendurhæfingarsjóðs vegna sjóðfélaga sem nemur sömu fjárhæð og greidd hefur verið til þess sama starfsendurhæfingarsjóðs af atvinnurekendum sem greiða til sjóðsins. Atvinnurekendur greiða 0,10% af iðgjaldsstofni til starfsendurhæfingarsjóðs.

3.3 Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris

	2023	2022
Aðkeypt þjónusta vegna örorkumats	1.234	659

3.4 Tryggingakostnaður

Sjóðurinn er aðili að samkomulagi sem Íslenski lífeyrissjóðurinn, Eftirlaunasjóður FÍA, Lífeyrissjóður Rangæinga og Lífeyrissjóður Tannlæknafélags Íslands gerðu sín á milli í desember 2006 um skiptingu örorkuáhættu lífeyrissjóða.

	2023	2022
(Tekjufært)/gjaldfært vegna örorkusamkomulags lífeyrissjóða	(14.359)	(10.378)

4. HREINAR FJÁRFESTINGARTEKJUR

4.1 Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum

	2023	2022
Gangvirðismunur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	801.046	(1.092.797)
Gengismunur vegna erlendra gjaldmiðla	(139.524)	218.967
Arður af hlutabréfum	50.363	54.460
Endurgreidd umsýsla sjóða	12.538	12.594
	<u>724.423</u>	<u>(806.776)</u>

4.2 Hreinar tekjur (gjöld) af eignarhlutum í félögum og sjóðum sundurliðaðar niður á 20 stærstu fjárfestingar

Gangvirðismuni af eignarhlutum í félögum og sjóðum skipt niður á 20 stærstu fjárfestingar í stærðarröð. Miðað er við meðalstöðu eigna í upphafi og lok uppgjörsársins.

	2023	2022
SSgA World IDX EQ-I -EUR	238.895	(168.582)
Stefnir - Innland hlutabréf hs.	(42.071)	(92.631)
Stefnir - Ríkisverðbréfasjóður langur hs.	19.787	(27.551)
Vanguard - Global Stock Index Fund USD	115.579	(12.112)
Stefnir - ÍS 5	(61.706)	(91.814)
Capital Group - New Perspective Fund A7 USD	77.438	(78.073)
SSgA World IDX EQ-I -USD	68.925	(58.812)
Wellington Global Research Equity	64.018	(69.823)
Katla Fund - Global Equity - Class A	66.115	(48.894)
JPMorgan Liquidity Funds - USD Standard MM VNAV	4.471	5.212
Seilern World Growth - USD	40.254	(49.400)
Pimco Euro Inc. BD-INS. Acc.	15.561	(22.746)
Arion banki hf.	6.925	(50.994)
Marel hf.- IS markaður	(4.660)	(89.228)
ST1 hs.	16.412	11.282
PIMCO GIS - Income Fund	12.257	(10.096)
JPM Liq.Fund - EUR Stand.Mon.Mark VNAV Acc	3.973	(1.001)
HSV eignarhaldsfélag slhf.	84.466	0
Íslandsbanki hf.	(10.207)	261
PIMCO GIS - Global Bond Fund,Curcy Exp. - UCITS	8.992	0
Önnur félög og sjóðir	75.622	(237.795)
	801.046	(1.092.797)

4.3 Hreinar tekjur af skuldabréfum

Öll skuldabréf sjóðsins eru metin á gangvirði.

	Gangvirðis- munur	Áhrif gjaldmiðils	Samtals 2023
Skuldabréf með ríkisábyrgð	367.101	(23.141)	343.960
Skuldabréf með ábyrgð fjármálastofnana	84.808	2.327	87.135
Skuldabréf með ábyrgð sveitarfélaga	31.070	0	31.070
Önnur verðbréf	136.463	(10.201)	126.262
	619.442	(31.015)	588.427
	Gangvirðis- munur	Áhrif gjaldmiðils	Samtals 2022
Skuldabréf með ríkisábyrgð	(478.493)	25.100	(453.393)
Skuldabréf með ábyrgð fjármálastofnana	22.473	746	23.219
Skuldabréf með ábyrgð sveitarfélaga	(30.029)	0	(30.029)
Önnur verðbréf	65.982	9.169	75.151
	(420.067)	35.015	(385.052)

4.4 Breyting á niðurfærslu

Engin breyting er á varúðarniðurfærslu og endanlegum afskriftum í yfirliti um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris vegna ársins 2023. Sama á við um samanburðarárið 2022.

4.5 Fjárfestingargjöld

	Bein fjárf.gjöld	Áætluð og reiknuð fjárf.gjöld	Fjárf.gjöld Samtals	Meðalstaða eigna í sjóðum	Hlutfall fjárf.gjalda af meðaleign
Fjárfestingargjöld 2023					
Innlendir verðbréfasjóðir		28.786	28.786	2.794.792	1,0%
Innlendir sérhæfðir sjóðir fyrir almenning		12.002	12.002	679.933	1,8%
Aðrir innlendir sérhæfðir sjóðir		21.423	21.423	1.051.259	2,0%
Erlendir verðbréfasjóðir		17.661	17.661	4.263.949	0,4%
Aðrir erlendir sjóðir um sameiginlega fjárfestingu		12.710	12.710	446.220	2,8%
Vörslubóknun	4.114		4.114		
Umsýslubóknun	29.401		29.401		
Miðlunarbóknanir	820		820		
Önnur fjárfestingargjöld	516		516		
	34.851	92.582	127.433	9.236.153	1,38%

	Bein fjárf.gjöld	Áætluð og reiknuð fjárf.gjöld	Fjárf.gjöld Samtals	Meðalstaða eigna í sjóðum	Hlutfall fjárf.gjalda af meðaleign
Fjárfestingargjöld 2022					
Innlendir verðbréfasjóðir		24.854	24.854	2.856.740	0,9%
Innlendir sérhæfðir sjóðir fyrir almenning		15.998	15.998	837.610	1,9%
Aðrir innlendir sérhæfðir sjóðir		19.267	19.267	1.091.290	1,8%
Erlendir verðbréfasjóðir		16.059	16.059	3.693.246	0,4%
Aðrir erlendir sjóðir um sameiginlega fjárfestingu		6.473	6.473	224.634	2,9%
Vörslubóknun	4.816		4.816		
Umsýslubóknun	28.227		28.227		
Miðlunarbóknanir	918		918		
Önnur fjárfestingargjöld	445		445		
	34.406	82.651	117.057	8.703.520	1,34%

4.6 Áætluð umsýslubóknun sjóða sem lífeyrissjóður Rangæinga hefur fjárfest í

Við mat á áætluðum kostnaði sjóða sem fjárfest hefur verið í á árinu 2022 er tekið tillit til umsýslukostnaðar hjá annars vegar verðbréfa- og sérhæfðum sjóðum fyrir almenning og hins vegar hjá öðrum sérhæfðum sjóðum. Áætlaður kostnaður sjóðanna er viðvarandi gjöld þeirra að teknu tilliti til afsláttar. Viðvarandi gjöld sjóðanna eru innifalin í hreinum tekjum (gjöldum) af eignarhlutum í félögum og sjóðum meðal hreinna fjárfestingartekna og afslátturinn sem lífeyrissjóðurinn fær er tekjufærður undir sama lið. Einnig er ávöxtun sem fyrr birt að frádregnum þessum kostnaði. Við mat á hlutdeild lífeyrissjóðsins í kostnaði er miðað við meðalstöðu ársins í viðkomandi sjóði. Meðalstaðan er reiknuð miðað við eign lífeyrissjóðsins í lok hvers ársfjórðungs.

4.7 Þóknun til rekstraraðila

Þóknun til rekstraraðila fyrir umsjón og starfrækslu sjóðsins er í samræmi við rekstrarsamning þar um. Laun starfsmanna rekstraraðila sem sinna daglegum rekstri og eignastýringu sjóðsins eru innifalið í umsýslubóknun sem er greidd til rekstraraðila samkvæmt samningi. Gjald vegna starfa áhættustjóra, auk þóknunar vegna milligöngu um erlenda sjóði eru þar undanskilin.

	Fjárf.gjöld	Rekstrar- kostnaður	Áætluð og reiknuð fjárf.gjöld	Samtals 2023	Hlutfall af meðaleign
Þóknun til rekstraraðila 2023					
Umsýslubóknun	29.401	44.101	0	73.502	0,38%
Vörslubóknun	4.114	0	0	4.114	0,02%
Áhættustjóri	0	2.668	0	2.668	0,01%
Þóknun vegna milligöngu um erlenda sjóði	0	0	1.395	1.395	0,01%
	33.515	46.769	1.395	81.679	0,42%

SKÝRINGAR

4.7 Þóknun til rekstraraðila, frh.

Þóknun til rekstraraðila 2022	Fjárf.gjöld	Rekstrar- kostnaður	Áætluð og reiknuð fjárf.gjöld	Samtals 2023	Hlutfall af meðaleign
Umsýsluþóknun	28.227	42.340	0	70.567	0,38%
Vörsluþóknun	4.816	0	0	4.816	0,03%
Áhættustjóri	0	2.467	0	2.467	0,01%
Þóknun vegna milligöngu um erlenda sjóði	0	0	1.125	1.125	0,01%
	33.043	44.807	1.125	78.975	0,42%

5. REKSTRARKOSTNAÐUR

5.1 Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður

	2023	2022
Umsýsluþóknun til rekstraraðila	44.101	42.340
Laun og launatengd gjöld	10.167	9.770
Áhættustjóri	2.668	2.467
Tryggingastærðfræðingur	2.491	3.331
Lögfræðikostnaður	108	111
Endurskoðun	4.144	3.801
Eftirlitsgjald FME og gjald til umboðsmanns skuldara	5.887	5.369
Húsnæðiskostnaður	81	105
Annar rekstrarkostnaður	3.664	3.283
	73.311	70.577

5.2 Heildarlaun, hlunnindi og þóknanir til stjórnar og endurskoðunarnefndar

	2023	2022
Heimir Hafsteinsson, formaður stjórnar og fulltrúi í endurskoðunarnefnd	2.464	1.916
Guðmundur Svavarsson, varaformaður stjórnar	1.738	1.357
Margrét Jóna Ísólfsdóttir, stjórnarmaður og fv. formaður stjórnar	1.783	1.866
Ólafía B. Ásbjörnsdóttir, stjórnarmaður	890	0
Drífa Hjartardóttir, varamaður í stjórn	66	110
Jón H. Sigurðsson, formaður endurskoðunarnefndar	662	605
Guðmundur Einarsson, fulltrúi í endurskoðunarnefnd	483	420
Fyrirverandi stjórnarmenn og nefndarmenn:		
Guðrún Elín Pálsdóttir, fv. formaður stjórnar	0	815
Írena Sif Kjartansdóttir, fv. stjórnarmaður	341	926
Pétur Magnússon, fv. varamaður í stjórn	220	110
Eydís Þorbjörg Indriáadóttir, fv. fulltrúi í launanefnd	0	51
Kristján Pálmason, fv. fulltrúi í launanefnd	0	54
Óskar Pálsson, fv. fulltrúi í launanefnd og fv. stjórnarmaður	0	54
	8.647	8.284

5.3 Þóknanir til endurskoðenda

	2023	2022
Endurskoðun og önnur staðfestingarvinna	3.934	3.608
Önnur þjónusta	210	193
	4.144	3.801

5.4 Þóknanir til tryggingastærðfræðings

	2023	2022
Útreikningar á tryggingafræðilegri stöðu	1.343	1.239
Önnur þjónusta	1.149	2.093
	2.491	3.331

Innri úttekt á sjóðnum var framkvæmd af innri endurskoðun Arion banka hf. Þóknun til innri endurskoðunar er hluti af umsýslukostnaði sem er greidd til Arion banka hf. samkvæmt samningi.

6. FJÁRFESTINGAR

6.1 Eignarhlutir í félögum og sjóðum

	31.12.2023			31.12.2022		
	Gangvirði	Eignarhlutur	Kostnaðarverð	Gangvirði	Eignarhlutur	Kostnaðarverð
Skráð innlend hlutabréf						
Arion banki hf.	215.739	0,09%	149.031	183.974	0,08%	105.014
Hampiðjan hf.	36.400	0,04%	33.800	0	0,00%	0
Iceland Seafood International hf.	23.407	0,13%	29.917	25.342	0,15%	30.515
Icelandair Group hf.	8.059	0,01%	12.021	0	0,00%	0
Ísfélag hf.	84.645	0,06%	82.000	0	0,00%	0
Íslandsbanki hf.	129.482	0,06%	128.237	122.137	0,05%	110.547
Kaldalón hf.	24.361	0,12%	25.000	22.500	0,12%	25.000
Kvika banki hf.	22.035	0,03%	31.299	20.900	0,02%	28.355
Marel hf.	157.292	0,04%	156.325	149.522	0,04%	143.873
Festi hf.	15.990	0,03%	16.750	14.196	0,02%	16.750
Reginn hf.	32.581	0,08%	31.617	51.006	0,10%	43.356
Reitir fasteignafélag hf.	30.367	0,05%	19.316	93.592	0,14%	56.204
Sjóvá-Almennar tryggingar hf.	98.946	0,21%	42.268	82.126	0,20%	42.268
Skel fjárfestingafélag hf.	67.657	0,22%	29.316	68.091	0,22%	29.316
Vátryggingafélag Íslands hf.	49.146	0,15%	42.589	22.768	0,08%	13.612
Ölgerðin Egill Skallgrímsson hf.	48.250	0,11%	35.277	0	0,00%	0
	1.044.357		864.763	856.154		644.810
Óskráð innlend hlutabréf						
ACF III slhf.	14.707	0,29%	11.000	12.903	0,28%	11.000
ACF IV slhf.	6.000	0,91%	6.001	0	0,00%	0
Alda Credit Fund II slhf.	11.352	0,56%	8.000	10.312	0,55%	8.000
Bakkastakkur slhf.	33.853	0,49%	14.463	38.429	0,49%	14.098
CP Invest slhf.	53.256	1,08%	52.000	40.000	1,01%	40.000
Coripharma Holding hf.	17.022	0,12%	17.022	0	0,00%	0
Crowberry II slhf.	5.368	0,22%	6.127	2.185	0,25%	2.817
Eignarhaldsfélag Suðurlands hf.	3.375	2,75%	7.500	7.500	2,75%	7.500
Eyrir vöxtur slhf - B bréf.	9.389	0,45%	10.380	5.843	0,45%	6.300
Horn III slhf.	32.777	0,45%	26.576	56.296	0,50%	50.900
Horn IV slhf.	72.909	0,53%	76.560	18.921	0,54%	20.590
HSV eignarhaldsfélag slhf.	162.842	0,79%	31.127	87.286	0,79%	51.621
Iðunn - framtakssjóður slhf.	27.317	0,55%	27.317	26.119	0,55%	25.886
IS Haf fjárfestingar slhf.	4.780	0,50%	5.150	0	0,00%	0
IG Rest hf.	736	0,58%	736	736	0,58%	736
Innviðir fjárfestingar slhf.	50.886	0,73%	34.640	32.832	0,73%	33.692
Innviðir fjárfestingar II slhf.	14.152	0,66%	16.552	16.552	0,66%	16.552
Landsbréf -						
Veðskuldabréfasjóður slhf.	3.730	0,47%	1.855	3.235	0,46%	1.855
Reiknistofa lífeyrissjóða.	718	0,34%	718	718	0,34%	718
S IV Credit Fund slhf.	243	0,48%	239	0	0,00%	0
SÍA III GP hf.	14	0,39%	16	13	0,39%	16
SÍA III slhf.	39.438	0,39%	18.949	52.857	0,39%	32.036
SÍA IV slhf.	45.749	0,50%	49.926	47.863	0,50%	46.400
Suðurlandsvegur 1-3 hf.	19.014	11,50%	68.025	19.016	11,50%	68.025
TFII slhf.	51.011	1,15%	55.367	67.840	1,62%	40.000
Veðskuld II slhf.	2.857	0,43%	17	2.373	0,43%	17
VEX I - Hlutabréf A.	33.883	0,36%	32.954	18.809	0,26%	20.125
	717.378		579.217	568.638		498.884
Hlutabréf samtals	1.761.735		1.443.980	1.424.792		1.143.694

6.1 Eignarhlutir í félögum og sjóðum, frh.

	31.12.2023			31.12.2022		
	Gangvirði	Eignarhlutur	Kostnaðarverð	Gangvirði	Eignarhlutur	Kostnaðarverð
Erlend hlutdeildarskírteini						
Ashmore Emerging Markets						
Frontier EQ.Fund	43.822	0,41%	35.590	41.355	0,36%	35.590
Bridgepoint Direct Lending III						
Levered SCSP	39.465	0,02%	37.133	0	0,00%	0
CVC C.P.Euro Direct Lending						
Fund III (EL SCSp.	63.672	0,10%	57.517	30.556	0,11%	27.736
Carlyle Partners VIII - EU,S.C.SP	55.727	0,00%	59.906	15453000	0,01%	17.027
Capital Group New Perspective						
Fund A7 USD	507.822	0,03%	410.605	164.495	0,01%	128.366
DNB Fund						
- High Yield Inst.EUR	79.000	0,26%	71.142	35.813	0,03%	36.122
- High Yield Inst NOK	0	0,00%	0	43.010	0,04%	38.335
- Private Equity VII (IS) AS	76.526	0,44%	67.159	58.435	0,46%	52.185
- Private Equity VIII (IS) AS	73.775	0,92%	68.639	44.697	0,93%	43.077
Fidelity Funds - Inst Emerging						
Markets Eq Fund	0	0,00%	0	56.081	0,19%	61.737
Harbour Vest Dover Str. XI AIF SCSp.	32.205	0,01%	23.167	0	0,00%	0
iShares MSCI World -ETF	37.376	0,01%	29.644	32.013	0,01%	29.644
iShares MSCI World - ETF USD	81.990	0,00%	48.586	68.869	0,00%	48.586
JPMorgan Funds - Global Bond						
Opportunities Fund	114.087	0,02%	87.851	112.287	0,02%	87.851
JPMorgan Liquidity Funds						
USD Liquidity Fund	147.399	0,02%	142.193	245.014	0,04%	221.205
EUR Stand.Mon.Mark:VNAV ACC	78.270	0,01%	76.724	185.815	0,07%	181.191
Katla Fund Global Value	327.265	0,79%	131.095	263.233	0,82%	131.095
Montanaro European						
Smaller Companies Fund	19.944	0,04%	12.994	28.518	0,05%	20.301
NB Private Debt Fund						
IV LUX (A) SCSP	33.917	0,01%	31.856	21.274	0,01%	19.626
New Mountain Guardian						
III BDC, L.L.C.	39.430	0,03%	37.034	41.035	0,03%	37.034
IV BDC, L.L.C.	28.760	0,23%	28.714	25.235	0,24%	24.945
Obligo Global Infrastruktur II AS	78.075	0,87%	71.259	80.429	0,91%	71.259
Pimco Euro Inc. BD-INS. Acc.	193.853	0,09%	189.558	179.504	0,09%	189.558
PIMCO GIS Global Bond Fund	227.743	0,01%	225.539	0	0,00%	0
Pimco GIS Income Fund (USD)	148.713	0,00%	116.054	142.798	0,00%	116.054
SSgA World IDX EQ-I -EUR	1.475.163	0,21%	920.095	1.245.887	0,19%	920.095
SSgA World IDX EQ-I -USD	346.746	0,05%	262.154	292.925	0,05%	262.154
Seilern World Growth - USD	265.143	0,10%	178.714	123.772	0,05%	70.499
Vanguard - Global Stock						
Index Fund USD	624.851	0,03%	548.866	379.570	0,02%	395.148
Vintage IX B Offshore SCSp - LP	9.227	0,01%	8.821	0	0,00%	0
Wellington Global						
Research Equity	311.354	0,26%	189.762	299.111	0,26%	208.566
Property Portfolio	44.510	0,43%	43.510	42.557	0,29%	43.510
Quality Growth fund (USD)	59.348	0,01%	46.482	67.808	0,01%	59.118
West Street Global rowth						
Partners Europe SLP	40.116	0,01%	46.364	39.338	0,00%	40.399
	<u>5.705.294</u>		<u>4.304.727</u>	<u>4.406.887</u>		<u>3.618.013</u>

6.1 Eignarhlutir í félögum og sjóðum, frh.

	31.12.2023			31.12.2022		
	Gangvirði	Eignar- hlutur	Kostnaðar- verð	Gangvirði	Eignar- hlutur	Kostnaðar- verð
Innlend hlutdeildarskírteini						
Akta - HL1	21.970	0,45%	24.273	39.072	0,77%	44.763
Alþjóða Fasteignasjóðurinn	1.067	0,00%	2.286	1.270	0,88%	2.286
IS Alpha Hlutabréfasjóður	12.652	0,41%	13.000	15.433	0,42%	13.000
Kvika - Iceland Fxed Inc. Fund hs.	4.985	0,53%	8.013	35.975	0,53%	39.052
Landsbréf - Veðskuldabr.sj. II	47.376	0,80%	41.903	38.711	0,75%	34.963
Stefnir - Ríkisverðbréfasj. Langur	567.518	7,07%	354.945	547.731	6,19%	354.945
Stefnir - Innlend hlutabréf hs.	589.151	2,36%	338.266	711.224	2,43%	369.261
Stefnir - ÍS 5 hs.	304.237	2,79%	246.903	373.944	2,66%	252.351
Stefnir - Sparifjár sjóður hs.	20.024	0,09%	20.000	136.928	0,69%	135.474
ST1 hs.	157.440	1,29%	104.830	141.028	1,29%	104.830
	<u>1.726.420</u>		<u>1.154.419</u>	<u>2.041.316</u>		<u>1.350.925</u>
Hlutdeildarskírteini samtals	<u>7.431.714</u>		<u>5.459.146</u>	<u>6.448.203</u>		<u>4.968.938</u>
Eignarhlutir og sjóðir samtals	<u>9.193.449</u>		<u>6.903.126</u>	<u>7.872.995</u>		<u>6.112.632</u>

6.2 Skuldabréf á gangvirði

	31.12.2023	31.12.2022
Skuldabréf með ríkisábyrgð	4.390.386	4.154.464
Skuldabréf með ábyrgð fjármálafyrirtækja	1.749.931	1.680.419
Skuldabréf með ábyrgð sveitarfélaga	1.009.513	833.144
Önnur verðbréf	<u>3.274.043</u>	<u>3.093.150</u>
	<u>10.423.873</u>	<u>9.761.177</u>

6.3 Skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum

Fjárfestingar skiptast þannig niður á gjaldmiðla:	31.12.2023	31.12.2022
ISK	13.478.209	12.735.712
EUR	2.692.225	2.260.639
USD	3.718.007	2.842.096
NOK	0	43.010
SEK	14.400	14.384
GBP	<u>34.939</u>	<u>34.576</u>
	<u>19.937.780</u>	<u>17.930.417</u>
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum:	31.12.2023	31.12.2022
Eignir í íslenskum krónum	67,60%	71,03%
Eignir í erlendum gjaldmiðli	32,40%	28,97%
	<u>100,00%</u>	<u>100,00%</u>

6.4 Skipting fjárfestinga eftir matsaðferðum

Lífeyrissjóður Rangæinga metur allar fjárfestingar sínar á gangvirði:

6.5 Prepaskipting gangvirðis

Lífeyrissjóður Rangæinga notar eftirfarandi prepaskiptingu til að ákvarða og greina frá gangvirði fjárfestinga eftir matsaðferð:

1. þrep: Skráð verð á virkum markaði á sambærilegum eignum eða skuldum.
2. þrep: Virðismatsaðferð beitt þar sem allar mikilvægar breytur byggja á markaðsupplýsingum, ýmist beint eða óbeint.
3. þrep: Virðismatsaðferð beitt sem felur í sér mikilvægar breytur sem byggja ekki á markaðsupplýsingum.
Hér flokkast hlutir og hlutdeildarskírteini í framtakssjóðum sem metnir eru út frá endurskoðuðum ársreikningum og kröfur sem metnar eru út frá væntum innheimtum.

Ársfjórðungslega er flokkunin yfirfarin til að meta hvort eignir sem reglulega eru metnar til gangvirðis hafi færst milli þrepa. Er þá byggt á uppruna þeirra breyta sem hafa mikil áhrif á gangvirðismat eignanna.

6.5 Prepaskipting gangvirðis, frh.

	1. þrep	2. þrep	3. þrep	31.12.2023
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	1.151.563	6.544.960	1.496.926	9.193.449
Skuldabréf	9.062.621	615.688	745.564	10.423.873
Bundnar bankainnstæður	320.458	0	0	320.458
	<u>10.534.642</u>	<u>7.160.648</u>	<u>2.242.490</u>	<u>19.937.780</u>

	1. þrep	2. þrep	3. þrep	Samtals 31.12.2022
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	957.034	5.815.705	1.100.256	7.872.995
Skuldabréf	8.310.742	768.476	681.959	9.761.177
Bundnar bankainnstæður	296.245	0	0	296.245
	<u>9.564.021</u>	<u>6.584.181</u>	<u>1.782.215</u>	<u>17.930.417</u>

Breytingar á eignum í 3. þrepi, færðar á gangvirði

	2023	2022
Staða í ársbyrjun	1.782.215	1.247.439
Keypt á árinu	423.986	463.400
Selt á árinu og arðgreiðslur	(37.873)	(10.685)
Afborganir	(67.081)	(63.640)
Flutt á milli þrepa	0	68.025
Hrein gangvirðisbreyting	148.243	61.383
Gengismunur vegna erlendra gjaldmiðla	(7.000)	16.293
Staða í lok árs	<u>2.242.490</u>	<u>1.782.215</u>

SKÝRINGAR

7. KRÖFUR

7.1 Kröfur á launagreiðendur

Kröfur á launagreiðendur vegna óinnheimtra iðgjalda í árslok 2023 námu 131,6 milljónum kr. samkvæmt efnahagsreikning. Mat þeirra byggist á framkomnum skilagreinum vegna ársins 2023. Í árslok 2022 námu kröfur á launagreiðendur vegna óinnheimtra iðgjalda 142,4 milljónum kr.

7.2 Fyrirframgreiddur kostnaður, óunnar tekjur og aðrar kröfur greinast þannig:

	31.12.2023	31.12.2022
Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrði	48.175	0
Endurgreidd Umsýslubóknun	8.320	10.150
Örorkusamkomulag	14.359	24.889
Ógreiddur arður	1.045	0
Ógreidd viðskipti í lok árs	1.339	1.016
	<u>73.238</u>	<u>36.055</u>

8. ÝMSAR EIGNIR

8.1 Varanlegir rekstrarfjármunir

Skrifstofuáhöld, tölvubúnaður og afskriftir greinast þannig:

	Skrifstofu- áhöld	Tölvu- búnaður	Samtals 2023	Samtals 2022
Heildarverð 1.1. 2023.....	1.138	298	1.436	1.436
Heildarverð 31.12. 2023.....	1.138	298	1.436	1.436
Afskrifað áður.....	1.024	268	1.292	1.292
Afskrifað samtals.....	1.024	268	1.292	1.292
Bókfært verð í árslok	114	30	144	144

9. ÖNNUR MÁL

9.1 Tryggingafræðileg úttekt

Tryggingafræðileg staða samtryggingardeildar sjóðsins er reiknuð í samræmi við ákvæði laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Útreikningurinn er gerður af tryggingastærðfræðingi sem hefur til þess tilskilda staðfestingu frá Fjármálaeftirlitinu og starfar sjálfstætt utan sjóðsins. Helstu forsendur útreikninga miðast við ákvæði reglugerðar nr. 391/1998 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Þar kemur m.a. fram að meta skuli dánar- og lífslíkur miðað við nýjustu dánar- og eftirlífendatölur útgefnar af Félagi íslenskra tryggingastærðfræðinga. Í reglugerðinni kemur einnig fram að við núvirðisútreikning væntanlegs lífeyris og framtíðariðgjalda skuli nota 3,5% vaxtaviðmiðun umfram vísitölu neysluverðs.

Samkvæmt tryggingafræðilegum útreikningi nam lífeyrisskuldbinding Lífeyrissjóðs Rangæinga 44.895,7 milljónum kr. í árslok 2023 (39.222,6 2022) miðað við 3,5% ársvexti og að teknu tilliti til áætlaðs kostnaðar við rekstur sjóðsins. Endurmetin hrein eign sjóðsins í árslok 2023 var 42.883,2 milljónir kr. (37.566,6 2022) eða 2.012,1 milljón kr. (1.656,0 2022) lægri eða sem nemur 4,5% (4,2% 2022). Breyting á tryggingafræðilegri stöðu greinist þannig:

SKÝRINGAR

9.1 Tryggingafræðileg úttekt, frh.

Yfirlit um breytingu á tryggingafræðilegri stöðu samtryggingardeildar

	2023	2022
Eignir:		
Endurmetin eign til tryggingafræðilegs uppgjors í árslok	42.883.556	37.566.580
Endurmetin eign til tryggingafræðilegs uppgjors í ársbyrjun	37.566.580	32.115.779
Hækkun endurmetinnar eignar á árinu	5.316.976	5.450.801
Skuldbindingar:	31.12.2023	31.12.2022
Skuldbindingar í árslok	44.895.689	39.222.627
Skuldbindingar í ársbyrjun	39.222.627	34.032.877
Hækkun skuldbindinga á árinu	5.673.062	5.189.750
Breyting á tryggingafræðilegri stöðu á árinu	(356.086)	261.051
Yfirlit um breytingar á áföllnum lífeyrisskuldbindingum samtryggingardeildar	2023	2022
Áfallnar lífeyrisskuldbindingar í ársbyrjun	18.917.611	16.388.492
Hækkun lífeyrisskuldbindinga vegna vaxta og verðbóta	2.268.718	2.197.989
Hækkun áunninna réttinda vegna iðgjalda ársins	1.238.561	1.071.552
Lækkun vegna greidds lífeyris á árinu	(497.478)	(424.864)
Hækkun vegna nýs reiknigrundvallar	0	0
Lækkun vegna annarra breytinga	(112.787)	(315.558)
Áfallnar lífeyrisskuldbindingar í árslok	21.814.625	18.917.611

9.2 Örorkubótasamkomulag

Sjóðurinn er aðili að samkomulagi sem Íslenski lífeyrissjóðurinn, Eftirlaunasjóður FÍA, Lífeyrissjóður Rangæinga og Lífeyrissjóður Tannlæknafélags Íslands gerðu sín á milli í desember 2006 um skiptingu örorkuáhættu lífeyrissjóða. Krafa sjóðsins vegna þessa er 14.359 þús. kr. í árslok 2023

	2023	2022
Örorkubótasamkomulag vegna 2023 - Áætlað	14.359	
Örorkubótasamkomulag vegna 2022		10.378
Örorkubótasamkomulag vegna 2021		14.511
	14.359	24.889

9.3 Aðrar skuldbindingar

Sjóðurinn hefur gert samninga sem skuldbinda hann til framtíðarjáfrestinga. Með samningunum hefur sjóðurinn skuldbundið sig til að fjárfesta í framtaks- og fasteignasjóðum fyrir ákveðna fjárhæð, sem er innkölluð í nokkrum áföngum. Staða skuldbindinga í árslok er sem hér greinir:

	2023	2022
Heildarskuldbindingar samkvæmt samningum í árslok	2.356.872	1.486.159
Heildarfjárfestingar	(953.037)	(667.055)
Skuldbinding utan efnahags í árslok	1.403.835	819.104

9.4 Áhrif málefna ÍL-sjóðs

ÍL - sjóður, áður Íbúðalánasjóður, hefur verið til umfjöllunar frá því í október 2022 en þá gaf fjármálaráðherra út yfirlýsingu þess efnis að hann teldi best að ná samkomulagi við eigendur skuldabréfa sem útgefin voru af Íbúðalánasjóði, um uppgjör og slit sjóðsins. Fjármálaráðherra boðaði að ef ekki gengi að semja væri sá möguleiki uppi að slíta sjóðnum með lagasetningu og ráðstafa eignum hans til skuldauppgjors. Sama dag var markaðsvirði HFF bréfa í eigu Lífeyrissjóðs Rangæinga fært niður um 448 milljónir kr. eða um 2,46% af heildareignum sjóðsins.

9.4 Áhrif málefna ÍL-sjóðs, frh.

Lífeyrissjóðir hafa haft samstarf við að gæta hagsmuna sinna í málinu og leituðu utanaðkomandi ráðgjafar frá lögmannsstofunni Logos og fjármálafyrirtækinu Arctica Finance. Í lögfræðialiti frá Logos kemur fram að fyrirhuguð lagasetning fjármálaráðherra um gjaldþrot eða sambærileg skuldaskil ÍL-sjóðs fari í bága við stjórnarskrá og mannréttindasáttmála Evrópu. Slíkt inngríp fæli í sér eignarnám eða annars konar skerðingu eignarréttinda sem færi í bága við stjórnarskrá og skapaði íslenska ríkinu bótaskyldu gagnvart skuldabréfaeigendum. Ennfremur kemur fram í álitinu að ákveði fjármálaráðherra að slíta sjóðnum með þeim afleiðingum að kröfur á hendur þrotabúinu falli í gjalddaga muni íslenska ríkið ótvírætt bera ábyrgð á núverandi og framtíðarskuldbindingum samkvæmt skilmálum skuldabréfanna ásamt dráttarvöxtum. Róbert R. Spanó, fyrrverandi forseti Mannréttindadómstóls Evrópu, prófessor við lagadeild Háskóla Íslands og gestaprófessor við lagadeild Oxford háskóla í Bretlandi hefur staðfest niðurstöður Logos.

Þrátt fyrir sterk lagaleg rök gegn framvindu málsins setti ríkið fram áform um lagasetningu í lok mars 2023 sem leiddi síðan til þess að drög að lagafrumvarpi um slit ógjaldfærra opinberra aðila voru birt í október 2023. Logos skilaði umsögn fyrir hönd lífeyrissjóða bæði um áformin og síðan lagafrumvarpið þar sem haldið var á lofti þeirri meginröksemd að framtíðarárvöxtun HFF-bréfanna teljist til stjórnarskrárvarinna eignarréttinda sem ekki væri hægt að fella niður bótalaut.

Sem andsvar við athugasemdum sem komu fram við frumvarpið í samráðsgátt stjórnvalda fól fjármálaráðuneytið þremur fyrrverandi hæstaréttardómurum að gera minnisblað sem birt var í desember 2023. Niðurstaða minnisblaðsins var að athugasemdirnar gæfu ekki tilefni til breytinga á sjálfum frumvarpsdrögunum eins og þau voru birt í samráðsgátt en í einhverjum tilfellum gæfu ábendingar sem komu fram í umsagnarferlinu tilefni til frekari skýringa í greinargerð við frumvarpsdrögin.

Logos var falið að rýna minnisblað fjármálaráðuneytisins sem fékk til liðs við sig Róbert R. Spanó sem skilaði niðurstöðu 15. febrúar 2024. Róbert komst að þeirri niðurstöðu að lagafrumvarpið feli í sér eignarnám eða bótaskylda skerðingu eignaréttar á þeim kröfuréttindum sem leiða af skuldabréfum útgefnum af sjóðnum, og að það fullnægi ekki þeim kröfum um lagafyrirmæli, almenningsþörf og fullt verð sem stjórnarskrá og Mannréttindadómstóll Evrópu gerir ráð fyrir.

Þann 23. febrúar var tilkynnt að Fjármála- og efnahagsráðherra, fyrir hönd ÍL-sjóðs og íslenska ríkisins, og fulltrúar 18 lífeyrissjóða, þ.m.t. Lífeyrissjóðs Rangæinga, sem saman fara með stærstan hluta skuldabréfa sem ÍL-sjóður er útgefandi að, hefðu ákveðið að hefja viðræður um uppgjör á skuldabréfum sjóðsins. Markmið viðræðnanna er að ná samkomulagi sem felur í sér að skuldabréfin verði gerð upp að fullu og skilyrði sköpuð fyrir slitum ÍL-sjóðs.

Staða málsins þegar þetta er skrifað er sú að til meðferðar á Alþingi er frumvarp um slit ógjaldfærra opinberra aðila og má gera ráð fyrir að frumvarpið verði samþykkt á vorþingi leiði viðræður ríkisins og lífeyrissjóðanna ekki til samkomulags um uppgjör skuldabréfanna.

Tjón lífeyrissjóðanna sem eigenda skuldabréfa ÍL-sjóðs er háð raunvaxtastigi á markaði þegar tjónsatburður verður sem er í þessu frestdagur slíta ÍL-sjóðs. Ef sá dagur hefði t.d. verið 16.4.2024 má áætla að tjón Lífeyrissjóðs Rangæinga, þ.e. munurinn á markaðsvirði HFF-bréfa í eigu sjóðsins og kröfuvirðis þeirra við slit ÍL-sjóðs, hefði verið um 247 milljónir eða um 1,15% af markaðsverðmæti eigna sbr. töflu hér að neðan.

	Markaðsvirði (*)		Kröfuvirði		Mismunur	Sem hlutfall af eignasafni
	HFF150434	HFF150644	HFF150434	HFF150644		
Lífeyrissjóður Rangæinga.....	606.375	2.343.231	581.997	2.120.144	247.465	1,17%
	<u>606.375</u>	<u>2.343.231</u>	<u>581.997</u>	<u>2.120.144</u>	<u>247.465</u>	<u>1,17%</u>

(*) Markaðsvirði 16.04.2024, reiknað út frá ávöxtunarkröfu RIKS bréfa með sama meðaltíma (án seljanleikaálags)

10. ÁHÆTTUÞÆTTIR Í STARFSEMI OG ÁHÆTTUSTÝRING

10.1 Áhættustýring

Áhætta í starfsemi lífeyrissjóðsins er skilgreind, sem hætta á fjárhagslegu tapi sem leiðir af atburði. Áhætta nær til atvika sem lúta að eignum, skuldbindingum og daglegum rekstri sjóðsins. Hlutverk stjórnar lífeyrissjóðsins er meðal annars að móta eftirlitskerfi sem gerir sjóðnum kleift að greina, vakta, meta og stýra áhættu í starfsemi sjóðsins. Í samræmi við lög nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og reglugerð nr. 590/2017 um eftirlitskerfi með áhættu lífeyrissjóða hefur stjórn sjóðsins sett fram stefnu um áhættu í starfsemi lífeyrissjóðsins sem hún er reiðubúin að taka í samræmi við markmið og framtíðarsýn sjóðsins. Sjóðurinn hefur jafnframt sett sér áhættustýringarstefnu þar sem fram kemur hvernig lífeyrissjóðurinn ætlar sér að stýra áhættuþáttum í daglegum rekstri sjóðsins.

Hér verður greint frá helstu áhættuþáttum sem felast í starfsemi sjóðsins.

10.2 Lífeyrstryggingaráhætta

Lífeyrstryggingaráhætta er hætta á að lífeyrissjóður vanmeti lífeyrisskuldbindingar sínar vegna vanmats eða óvissu tengdum lýðfræðilegum þáttum, svo sem forsendum um dánar- og örorkutíðni auk forsendna um vexti og verðbólgu. Árlega skal stjórn sjóðsins láta fara fram athugun á tryggingafræðilegri stöðu sjóðsins í samræmi við 39. gr. laga nr. 129/1997. Tryggingafræðileg athugun felur í sér samanburð á hreinni eign til greiðslu lífeyris ásamt núvirði framtíðar iðgjalda og núvirði væntanlegs lífeyris vegna þegar greiddra iðgjalda og framtíðariðgjalda. Leiði tryggingafræðileg athugun í ljós að meiri en 10% munur er á milli eignarliða og lífeyrisskuldbindinga er sjóðnum skylt að gera nauðsynlegar breytingar á samþykktum sjóðsins. Hið sama gildir ef munur helst meiri en 5% samfellt í fimm ár. Áhættan er mæld með álagsprófi þar sem metin eru áhrif ýmissa sviðsmynda á tryggingafræðilega stöðu sjóðsins. Sjóðurinn stýrir lífeyrstryggingaráhættu með fjárfestingar- og áhættustýringarstefnu sem settar eru með það markmið að sjóðurinn nái markmiði sínu að geta staðið við lífeyrisskuldbindingar sínar. Áhættustýring hefur eftirlit með hlítingu við fjárfestingarstefnu og greinir stjórn reglulega frá mælingum á helstu áhættuþáttum, sem geta haft áhrif á getu sjóðsins til að standa við skuldbindingar sínar, með skýrslugjöf.

Áhrif á tryggingafræðilega stöðu	31.12.2023	31.12.2022
Núvirðisvextir í tryggingafræðilegri úttekt lækkaðir um 0,5%	-10,27%	-10,16%
Dánartíðni lækkuð um 20%	-3,56%	-3,61%
Örorkulíkur auknar um 10%	-1,16%	-1,14%
VNV hækkun ársins aukin um 0,5%	-0,12%	-0,12%
GVT lækkar um 10%	-1,45%	-1,35%
Fasteignaveðtryggð skuldabréf lækka um 10%	0,00%	0,00%
Innlend/erlend markaðsskuldbréf lækka um 10%	-2,78%	-2,86%
Erlend hlutabréf lækka um 10%	-1,02%	-0,87%
Innlend hlutabréf lækka um 10%	-0,61%	-0,71%

10.3 Áhætta tengd eigna- og skuldbindingajöfnuði

Áhætta tengd eigna- og skuldbindingajöfnuði er hætta á að eignir mæti ekki skuldbindingum til lengri tíma, sem má til að mynda rekja til óhagstæðra markaðsbreytinga sem hafa önnur áhrif á eignir en skuldbindingar. Slíkt misvægi getur myndast þar sem lífeyrisskuldbindingar sjóðsins eru að fullu verðtryggðar en eignir einungis að hluta. Verðbólguáhætta sjóðsins er mæld með álagsprófi sem segir til um áhrif fyrirfram skilgreindrar verðbólgu á heildareignir sjóðsins. Sjóðurinn stýrir verðbólguáhættu með því að breyta vægi verðtryggðra eigna af heildareignum. Stjórn sjóðsins hefur sett fjárfestingarstefnu þar sem fram kemur viðmið um verðtryggingarhlutfall skuldabréfasafns sjóðsins. Áhættustýring greinir stjórn reglulega frá mælingum á verðbólguáhættu með skýrslugjöf. Eftirfarandi eru áhrif hækkunar vísitölu neysliverðs á heildareignir sjóðsins.

Álagspróf	31.12.2023	31.12.2022
10% hækkun vísitölu neysliverðs	4,68%	4,74%

10.4 Markaðsáhætta

Markaðsáhætta er hættan á fjárhagslegu tapi eða óhagstæðum breytingum á fjárhagslegri stöðu sem stafa beint eða óbeint af sveiflum á virði eigna.

a) Vaxta- og endurfjármögnunaráhætta

Vaxtaáhætta er hættan á að breytingar á vöxtum og lögum vaxtaferilsins leiði til lækkunar á virði skuldabréfa og að ekki verði hægt að fjárfesta í skuldabréfum á jafn hárrí ávöxtunarkröfu í framhaldinu. Áhættan er mæld með álagsprófi sem segir til um áhrif fyrirfram skilgreindrar hækkunar ávöxtunarkröfu á heildareignir sjóðsins. Stjórn sjóðsins stýrir vaxtaáhættu með því að breyta meðallíftíma skuldabréfasafns sjóðsins – en meðallíftími er mælikvarði á næmni skuldabréfa fyrir breytingum á ávöxtunarkröfu – og með því að breyta vægi skuldabréfasafnsins af heildareignum sjóðsins. Stjórn sjóðsins hefur sett fjárfestingarstefnu þar sem fram kemur viðmið um meðallíftíma skuldabréfasafns og takmarkanir á vægi eignaflokka, þar með talið skuldabréfa. Áhættustýring hefur eftirlit með hlítingu við fjárfestingarstefnu og greinir stjórn reglulega frá mælingum á vaxtaáhættu og árangri við hlítingu við fjárfestingarstefnu með skýrslugjöf.

Álagspróf	31.12.2023	31.12.2022
100 pt hækkun verðtryggðra vaxta	-3,65%	-3,92%
200 pt hækkun óverðtryggðra vaxta	-0,26%	-0,56%

b) Hlutabréfaáhætta

Hlutabréfaáhætta er hættan á fjárhagslegu tapi vegna lækkunar á hlutabréfum, þar með talið hlutabréfaeign í gegnum sjóði um sameiginlega fjárfestingu. Áhættan er mæld með álagsprófum sem segja til um áhrif fyrirfram skilgreindrar lækkunar hlutabréfa á heildareignir sjóðsins. Stjórn sjóðsins stýrir hlutabréfaáhættu með því að breyta vægi hlutabréfa af heildareignum sjóðsins. Stjórn sjóðsins hefur sett fjárfestingarstefnu þar sem takmarkanir eru settar á vægi eignaflokka, þar með talið hlutabréfa og sjóða um sameiginlega fjárfestingu. Áhættustýring hefur eftirlit með hlítingu við fjárfestingarstefnu og greinir stjórn reglulega frá mælingum á hlutabréfaáhættu og árangri við hlítingu við fjárfestingarstefnu með skýrslugjöf.

Álagspróf	31.12.2023	31.12.2022
30% lækkun innlendra hlutabréfa	-2,88%	-3,16%
30% lækkun innlendra hlutabréfa og sérhæfðra fjárfestinga	-4,04%	-4,25%
20% lækkun erlendra hlutabréfa	-4,11%	-3,47%
20% lækkun erlendra hlutabréfa og sérhæfðra fjárfestinga	-4,73%	-3,91%

c) Gjaldmiðlaáhætta

Gjaldmiðlaáhætta er hættan á að breytingar á gengi gjaldmiðla (styrking ISK gagnvart erlendum gjaldmiðlum) rýri verðmæti erlendra eigna sjóðsins mælt í íslenskum krónum. Styrking krónunnar gæti því skapað misvægi á milli eigna og skuldbindinga sjóðsins þar sem lífeyrisskuldbindingar hans eru í íslenskum krónum. Gjalddeyrissáhætta sjóðsins er mæld með eins mánaðar fé í húfi miðað við 99,5% öryggisbil. Mælikvarðinn segir til um hversu mikið getur tapast á einum mánuði vegna gjaldmiðlahreyfinga, þannig að einungis 0,5% líkur eru á að tapið verð meira. Auknar sveiflur í gengi krónunnar hafa neikvæð áhrif á þennan mælikvarða auk þess sem staða sjóðsins í eignum í erlendum gjaldmiðlum hefur áhrif. Stjórn sjóðsins stýrir áhættunni með því að breyta hlutfalli erlendra eigna af heildareignum. Stjórn sjóðsins hefur sett fjárfestingarstefnu þar sem fram koma takmarkanir á vægi eigna í erlendum gjaldmiðlum. Áhættustýring hefur eftirlit með hlítingu við fjárfestingarstefnu og greinir stjórn reglulega frá mælingum á gjaldmiðlaáhættu og árangri við hlítingu við fjárfestingarstefnu með skýrslugjöf.

Áhættumælikvarði	31.12.2023	31.12.2022
Hlutfall eigna í erlendum gjaldmiðli	32,4%	29,1%
1 mán. fé í húfi m.v. 99,5% öryggisbil	-1,64%	-1,31%

10.5 Mótaðilaáhætta

Mótaðilaáhætta er hættan á fjárhagslegu tapi sökum þess að mótaðili uppfyllir ekki skuldbindingar sínar. Áhættan ræðst bæði af líkum á greiðslufalli og áætluðum endurheimtum ef til greiðslufalls kemur. Mótaðilaáhætta er mæld með því að sundurgreina skuldabréfasafn sjóðsins eftir tegund útgefenda. Sjóðurinn stýrir útlánaáættu með takmörkunum á vægi skuldabréfa eftir tegund útgefenda ásamt takmörkunum á vægi stakra útgefanda og tengdra aðila af heildareignum sjóðsins, sem tilgreind eru í fjárfestingarstefnu sjóðsins. Áhættustýring hefur eftirlit með hlítingu við fjárfestingarstefnu og greinir stjórn reglulega frá mælingum á mótaðilaáættu og árangri við hlítingu við fjárfestingarstefnu með skýrslugjöf.

Tegund skuldabréfaútgefenda	31.12.2023	31.12.2022
Ríki	42,1%	42,6%
Fjármálafyrirtæki	20,3%	19,7%
þar af sértryggð skuldabréf	13,6%	15,4%
Sveitarfélög	9,7%	8,5%
Fyrirtæki	27,9%	29,2%

10.6 Samþjöppunaráhætta

Samþjöppunaráhætta er hættan á auknu fjárhagslegu tapi vegna of mikillar samþjöppunar eigna. Sjóðurinn gætir þess að eignir hans séu nægilega fjölbreyttar til að komið sé í veg fyrir samþjöppun og uppsöfnun áhættu í eignasafninu, m.a. með því að gæta að fylgni áhættu einstakra eigna og eignaflokka.

Tafla 1 inniheldur 10 stærstu mótaðila Lífeyrissjóðs Rangæinga í lok árs 2023 og til samanburðar sýnir Tafla 2 stöðuna í lok árs 2022. Aðilar sem teljast til sömu samstæðu eða tilheyra hópi tengdra viðskiptavina skv. lögum um lífeyrissjóði teljast einn aðili. Flokkað er niður á eignaflokka skv. 36. gr. a. í lífeyrissjóðslögum.

A og B: Ríkisskuldabréf (OECD, evrópska efnahagssvæðið og Færeyjar), fasteignaveðtryggð skuldabréf, skuldabréf sveitarfélaga, innlán viðskiptabanka og sparisjóða, sértryggð skuldabréf skv. lögum þar um.

C og D: Skuldabréf og peningamarkaðsskjöl útgefin af lánastofnunum og váttryggingafélögum, fyrir utan víkjandi bréf, hlutir í verðbréfasjóðum skv. lögum þar um, skuldabréf og peningamarkaðsskjöl félaga, skuldabréf og peningamarkaðsskjöl annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu.

E og F: Hlutabréf félaga, hlutir eða hlutdeildarskírteini annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu, fasteignir (OECD, evrópska efnahagssvæðið og Færeyjar), afleiður sem draga út áhættu sjóðsins og aðrir fjármálagerningar.

Útgefandi - 31.12.2023	Hlutfall	Eignaflokkur	Eignaflokkur	Eignaflokkur
		A og B	C og D	E og F
ÍL-sjóður	13,4%	13,4%	0,0%	0,0%
Arion banki hf.	9,5%	4,9%	1,8%	2,8%
State Street Global Advisors France 1)	9,1%	0,0%	9,1%	0,0%
Reykjavíkurborg	5,0%	1,8%	3,2%	0,0%
Landsbankinn hf.	4,9%	3,3%	1,1%	0,5%
Seðlabanki Íslands	4,8%	4,8%	0,0%	0,0%
Endurlán ríkissjóðs	3,3%	3,3%	0,0%	0,0%
Íslandsbanki hf.	3,2%	1,7%	0,8%	0,6%
Vanguard Global Ireland Limited 1)	3,1%	0,0%	3,1%	0,0%
PIMCO Fund Global Investor 1)	2,8%	0,0%	2,8%	0,0%

Tafla 1 10 stærstu mótaðilar Lífeyrissjóðs Rangæinga í lok árs 2023, horft í gegnum hlutabréfasjóðina Stefdir - Innland hlutabréf hs. og Stefdir - ÍS 5 ásamt skuldabréfasjóðnum Stefdir - Ríkisverðbréfasjóður langur hs.

10.6 Samþjöppunaráhætta, frh.

Útgefandi - 31.12.2022	Hlutfall	Eignaflokkur A og B	Eignaflokkur C og D	Eignaflokkur E og F
ÍL-sjóður	14,9%	14,9%	0,0%	0,0%
Arion banki hf.	10,3%	4,9%	1,7%	3,8%
State Street Global Advisors France 1)	8,5%	0,0%	8,5%	0,0%
Seðlabanki Íslands	5,7%	5,7%	0,0%	0,0%
Reykjavíkurborg	4,8%	1,6%	3,2%	0,0%
Landsbankinn hf.	4,8%	3,7%	0,6%	0,4%
Íslandsbanki hf.	3,8%	2,7%	0,3%	0,8%
Reitir fasteignafélag hf.	3,2%	0,0%	2,3%	0,9%
JP Morgan Investment Management Ltd. 1)	3,0%	0,0%	3,0%	0,0%
US Treasury N/B	2,8%	2,8%	0,0%	0,0%

Tafla 1 10 stærstu mótaðilar Lífeyrissjóðs Rangæinga í lok árs 2022, horft í gegnum hlutabréfasjóðina Stefnir - Innlend hlutabréf hs. og Stefnir - ÍS 5 ásamt skuldabréfasjóðnum Stefnir - Ríkisverðbréfasjóður langur hs..

1) Erlend sjóðastýringarfyrtæki, sem starfrækja sjóði, sem Lífeyrissjóður Rangæinga fjárfestir í. Í hverjum sjóði eru ótal undirliggjandi eignir.

Mótaðilaáhætta tengd Arion banka, þegar horft er í gegnum verðbréfa- og fjárfestingasjóði, er fyrst og fremst í gegnum innlán, sértryggð skuldabréf og hlutdeildarskírteini annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu, en þar er um að ræða framtakssjóði sem tengjast Arion banka.

Eignaflokkur	31.12.2023	31.12.2022
Innlán	2,7%	2,9%
Sértryggð skuldabréf	2,1%	2,0%
Skuldabréf og víxlar lánastofnana og váttryggingafélaga, að undanskildum víkjandi skuldabréfum	0,7%	0,5%
Skuldabréf og peningamarkaðsskjöl félaga, og víkjandi skuldabréf lánastofnana og váttryggingafélaga	0,9%	1,0%
Skuldabréf og peningamarkaðsskjöl annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu	0,2%	0,2%
Hlutabréf félaga	1,9%	2,7%
Hlutdeildarskírteini og hlutir annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu	1,0%	1,1%
Aðrir fjármálagerningar, þó ekki afleiður	0,0%	0,0%
Samtals:	9,5%	10,4%

Tafla 3 Skipting mótaðilaáhattu Arion banka.

10.7 Lausafjárahætta

Lausafjárahætta er hætta á að sjóðurinn hafi ekki yfir nægu lausu fé að ráða til að standa undir skuldbindingum sínum eða þurfi að selja eignir á óviðunandi verði þegar þær gjaldfalla, t.d. lífeyrisgreiðslur, uppgjör verðbréfavíðskipta, greiðslur vegna reksturs á sjóðnum. Áhætta er mæld með því að flokka eignir sjóðsins eftir seljanleika. Greint er á milli þriggja flokka seljanleika: 1) eignir með viðskiptavakt eða regluleg viðskipti og sjóðir með innlausnarskyldu, 2) aðrar skráðar eignir og 3) óskráðar eignir og sjóðir án innlausnarskyldu. Sjóðurinn stýrir lausafjárahættu með því að greina vænt greiðsluflæði og gæta þess að varðveita nægjanlegt fjármagn í auðseljanlegum eignum svo sjóðurinn geti staðið við skuldbindingar sínar. Áhættustýring greinir stjórn reglulega frá mælingum á lausafjárahættu með skýrslugjöf.

Seljanleikaflokkun	31.12.2023	31.12.2022
Flokkur 1.....	54,4%	55,3%
Flokkur 2.....	32,5%	32,8%
Flokkur 3.....	13,1%	11,9%

10.8 Rekstraráhætta

Rekstraráhætta er hætta á fjárhagslegu tapi vegna ófullnægjandi innri kerfa, stefnu eða verkferla, háttsemi starfsmanna eða ytri þátta. Sjóðurinn stýrir rekstraráhættu með virku innra eftirliti sem er hluti af daglegri starfsemi sjóðsins. Innra eftirlit samanstendur meðal annars af skjalfestum verkferlum, aðskilnaði starfa, ábyrgðum og heimildum starfsmanna ásamt öðrum innri reglum. Sjóðurinn framkvæmir árlega mat þar sem áhættuþættir sem snúa að rekstri sjóðsins eru kortlagðir á skipulegan hátt, möguleg áhrif þeirra greind og virkni stýringa metin. Í framhaldinu er ákveðið hvort grípa eigi til aðgerða til þess að bæta stýringar áhættuþátta. Meðal þeirra rekstraráhættuþátta sem litið er til eru eftirfarandi:

- **Starfsmannaáhætta:** Hætta á að uppsagnir eða veikindi starfsmanna leiði til rekstrarerfiðleika og/eða fjárhagslegs taps.
- **Svikemisáhætta:** Hætta á að sviksemi starfsmanna rekstraraðila eða utanaðkomandi aðila leiði til fjárhagslegs taps.
- **Orðsporsáhætta:** Hætta á að hnekkir á orðspori sjóðsins leiði til fjárhagslegs taps.
- **Upplýsingatækniáhætta og Öryggismál:** Áhætta sem getur falist í röngum og/eða ófullnægjandi upplýsingum, tiltækileika upplýsinganna, rangri úrvinnslu þeirra, aðgangsheimildum og öðrum öryggismálum.
- **Lög og reglur:** Hætta á að sjóðurinn starfi ekki í samræmi við lög og reglur, og/eða að lagabreytingar eða túlkun laga leiði til fjárhagslegs taps eða verði sjóðnum íþyngjandi á annan hátt.
- **Skjalaáhætta:** Hætta á að ófullnægjandi skjalagerð eða skjöl, s.s. samningar um eignastýringu og ráðstöfunar iðgjalda, séu ekki aðgengileg og/eða vistuð á öruggan hátt.
- **Áhætta vegna útvistunar:** Áhætta sem felst í útvistunarsamningum, þ.m.t. hagsmunaárekstrum sem skapast geta milli sjóðsins og útvistunaraðila.
- **Upplýsingaáhætta:** Hætta á að upplýsingar sem sjóðurinn lætur frá sér gefi villandi mynd eða leiði til ákvarðanatöku sjóðfélaga á röngum forsendum.
- **Verkferlar og framkvæmd:** Hætta á að mistök starfsmanna, ófullnægjandi verkferlar eða því að verkferlum sé ekki fylgt leiði til fjárhagslegs taps fyrir sjóðinn.
- **Úrskurðaráhætta lífeyris:** Hætta á að lífeyrisúrskurðir séu ekki samkvæmt samþykktum sem getur leitt til endurkrafna og gefið ranga mynd af stöðu sjóðsins.

KENNITÖLUR

FIMM ÁRA YFIRLIT

	2023	2022	2021	2020	2019
Fjárhagsstaða skv. tryggingafræðilegri úttekt					
Hrein eign umfram heildarskuldbindingar.....	(4,48%)	(4,22%)	(5,63%)	0,41%	0,26%
Hrein eign umfram áfallnar skuldbindingar.....	(8,22%)	(7,37%)	(0,04%)	1,15%	0,29%
Hrein raunávöxtun					
Hrein raunávöxtun.....	(1,21%)	(14,45%)	8,06%	7,08%	7,72%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar					
síðustu 5 ár *.....	1,05%	1,81%	6,21%	4,59%	4,91%
síðustu 10 ár *.....	2,53%	2,92%	5,08%	4,60%	4,82%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga					
Skráðir eignarhlutar í félögum og sjóðum %.....	31,57%	26,25%	27,84%	25,90%	20,58%
Skráð skuldabréf %.....	50,97%	52,55%	52,92%	56,53%	58,40%
Óskráðir eignarhlutar í félögum og sjóðum %.....	14,57%	17,81%	15,54%	13,21%	14,97%
Óskráð skuldabréf %.....	1,28%	1,74%	2,22%	2,74%	3,93%
Bundnar bankainnstæður.....	1,61%	1,65%	1,48%	1,62%	2,13%
	<u>100,00%</u>	<u>100,00%</u>	<u>100,00%</u>	<u>100,00%</u>	<u>100,00%</u>
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum.....	67,60%	71,03%	74,32%	75,73%	80,64%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum.....	32,40%	28,97%	25,68%	24,27%	19,36%
	<u>100,00%</u>	<u>100,00%</u>	<u>100,00%</u>	<u>100,00%</u>	<u>100,00%</u>
Fjöldi					
Fjöldi sjóðfélaga í árslok.....	12.593	12.082	11.542	11.193	11.163
Meðalfjöldi greiðandi sjóðfélaga.....	1.316	1.152	1.051	1.028	1.150
Meðalfjöldi lífeyrisþega.....	899	874	857	835	767
Fjöldi lífeyrisþega.....	1.096	1.053	998	985	945
Hlutfallsleg skipting lífeyris:					
Ellilífeyrir.....	77,06%	77,39%	76,17%	75,27%	75,81%
Örorkulífeyrir.....	20,72%	19,32%	20,05%	19,61%	19,46%
Makalífeyrir.....	1,71%	2,65%	3,01%	4,32%	3,88%
Barnalífeyrir.....	0,51%	0,65%	0,77%	0,80%	0,85%
	<u>100,00%</u>	<u>100,00%</u>	<u>100,00%</u>	<u>100,00%</u>	<u>100,00%</u>

KENNITÖLUR

	2023	2022	2021	2020	2019
Fjárhæðir á föstu verðlagi					
Iðgjöld alls.....	1.283	1.159	1.020	966	1.102
Lífeyrir alls.....	(492)	(455)	(446)	(440)	(405)
Hreinar fjárfestingartekjur.....	1.329	(1.268)	2.670	2.015	1.792
Skrifstofu og stjórnunarkostnaður.....	(73)	(76)	(78)	(74)	(72)
Hækkun/lækkun á hreinni eign	2.046	(641)	3.166	2.466	2.417
Aðrar kennitölur					
Lífeyrisbyrði.....	38,4%	39,3%	43,7%	45,6%	36,7%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður (alls) í % af iðgjöldum.....	5,7%	6,6%	7,6%	7,7%	6,6%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna.....	6,9%	(6,3%)	12,8%	10,6%	10,5%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af meðalstöðu eigna.....	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%

ÓFJÁRHAGSLEGAR UPPLÝSINGAR

Starfsemi

Hlutverk Lífeyrissjóðs Rangæinga er að ávaxta iðgjöld sjóðfélaga og tryggja sjóðfélögum, eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri. Starfsemi sjóðsins felst þannig einkum í varðveislu og ávöxtun lífeyrissparnaðar sjóðfélaga með það að markmiði að hámarka lífeyrisgreiðslur þeirra að lokinni starfsævi. Sjóðurinn starfar samkvæmt lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða nr. 129/1997.

Umhverfi og samfélag

Samfélagsábyrgð skiptir Lífeyrissjóð Rangæinga miklu máli. Sjóðurinn hefur í starfsemi sinni að leiðarljósi hugmyndafræði sem gengur út á að jafnvægi sé á milli fjárhags-, umhverfis og samfélagsþátta og að hugað sé að þessum þáttum við stefnumótun og ákvörðunartöku.

Ein höfuðskylda Lífeyrissjóðs Rangæinga þegar kemur að samfélagsábyrgð lítur að skilgreindu hlutverki sjóðsins um að varðveita og ávaxta iðgjöld sjóðfélaga og tryggja sjóðfélögum og eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri. Þetta gerir sjóðurinn með því að sýna ábyrgð í fjárfestingum sínum og leggja áherslu á góða stjórnarhætti. Sjóðurinn setti sér stefnu í ábyrgum fjárfestingum sem og hluthafastefnu á árinu 2018 sem rekstraraðili fylgir eftir. Stefna sjóðsins um ábyrgar fjárfestingar var uppfærð á árinu 2023 og er að finna á heimasíðu sjóðsins.

Upplýsingagjöf um sjálfbærni á sviði fjármálaþjónustu og flokkunarkerfi fyrir sjálfbærar fjárfestingar

Þann 1. júní 2023 tóku gildi lög nr. 25/2023 um upplýsingagjöf um sjálfbærni á sviði fjármálaþjónustu og flokkunarkerfi fyrir sjálfbærar fjárfestingar. Lögin innleiddu í íslenskan rétt tvær reglugerðir Evrópusambandsins (ESB). Þar er um að ræða annars vegar reglugerð (ESB) 2019/2088 um upplýsingagjöf tengda sjálfbærni á sviði fjármálaþjónustu (SFDR) og hins vegar reglugerð (ESB) 2020/852 um að koma á ramma til að greiða fyrri sjálfbærri fjárfestingu og um breytingu á reglugerð (ESB) 2019/2088 (flokkunarreglugerð ESB eða flokkunarreglugerðin). Upplýsingar í samræmi við flokkunarreglugerðina eru birtar í fyrsta sinn í viðauka við ársreikning 2023.

Upplýsingagjöf Lífeyrissjóðs Rangæinga um sjálfbærni á sviði fjármálaþjónustu (SFDR)

Lífeyrissjóður Rangæinga birti á árinu yfirlýsingu um sjálfbærniáhættu. En yfirlýsingunni er ætlað að lýsa því hvernig sjóðurinn vinnur að innleiðingu áhættuþátta tengda sjálfbærni í fjárfestingarákvarðanaferli. Innleiðingarvinnan stendur nú yfir og verkferlar hafa ekki verið að fullu innleiddir. Greining rekstraraðila sjóðsins mun ná yfir hinar ýmsu birtingarmyndir sjálfbærniáhættu á einstaka fjárfestingar. Sjóðurinn hugar m.a. að áhrifum raunlægrar áhættu og umbreytingaráhættu. Á grundvelli greiningar mun sjóðurinn framkvæma mat á því hvernig sjálfbærniáhætta getur komið til með að hafa áhrif á virði eða ávöxtun þeirrar fjárfestingar sem um ræðir hverju sinni.

Ábyrgar fjárfestingar og hluthafastefna

Stefna sjóðsins um ábyrgar fjárfestingar tekur til umhverfis- og félagsþátta í fjárfestingum sjóðsins. Almenn krafa er á þau félög sem sjóðurinn fjárfestir í að þau fari eftir þeim lögum og reglum sem um starfsemi þeirra gilda á þeim stað sem starfsemin fer fram. Hluthafastefna sjóðsins tekur til stjórnarháttu og snertir á þeim kröfum sem sjóðurinn gerir að jafnaði til þeirra félaga sem hann fjárfestir í. Sjóðurinn yfirfer tillögur sem leggja á fyrir hluthafafundi félaga sem falla undir hluthafastefnu hans og tekur afstöðu og metur hvort þær samrýmast hagsmunum sjóðsins.

Eignastýringaraðili sjóðsins, eignastýring fagfjárfesta hjá Arion banka, hefur þróað aðferðafræði og innleitt verklag ábygrra fjárfestinga í starfshætti sína fyrir hönd sjóðsins þar sem horft er til þriggja grunnþátta sjálfbærni; umhverfis- og félagslegra þátta og stjórnarháttu. Samhliða því er sáttmáli Sameinuðu þjóðanna um samfélagsábyrgð fyrirtækja (e. UN Global Compact) hafður til hliðsjónar við eignastýringu Lífeyrissjóðs Rangæinga. Þessi sáttmáli tengist heimsmarkmiðum Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun með einum eða öðrum hætti og með því má segja að í starfsemi sjóðsins sé unnið í átt að markmiðunum. Ásamt sáttmála Sameinuðu þjóðanna um samfélagsábyrgð (e. UN Global Compact) er rekstraraðili sjóðsins aðili að meginreglum Sameinuðu þjóðanna um ábyrgar fjárfestingar (e. UN PRI) og UNEP FI, United Nations Environment Programme Finance Initiative.

Rekstraraðili Lífeyrissjóðs Rangæinga er stofnaðili að IcelandSIF, samtökum um ábyrgar fjárfestingar sem stofnuð voru 2017. Aðilar samtakanna eru starfsleyfisskyld fjármálafyrirtæki, lífeyrissjóðir og tryggingarfélag og er tilgangur þeirra að efla þekkingu fjárfesta á aðferðafræði sjálfbærna og ábygrra fjárfestinga með því að stuðla að aukinni umræðu um málaflokkinn.

ÓFJÁRHAGSLEGAR UPPLÝSINGAR

Ófjárhagslegar upplýsingar

Lífeyrissjóður Rangæinga metur þær áhættur sem starfsemi sjóðsins getur stafað hætta af. Arion banki, rekstraraðili sjóðsins, hefur framkvæmt sérstakt áhættumat í tengslum við umhverfis- og félagsþætti og stjórnarhætti bankans og upplýst um niðurstöður matsins í árs- og sjálfbærni skýrslu bankans sem er fáanleg á heimasíðu Arion banka.

Við eignastýringu sjóðsins er tekið tillit til UFS (Umhverfis, félagslegir og stjórnunarhættir) þátta í allri greiningarvinnu á stökum fjárfestingum eða sjóðum og kallað eftir viðeigandi upplýsingum um UFS þætti sem nýttar eru við heildarmat fjárfestingarákvarðana. Árið 2018 ákvað eignastýringaraðili að hitta og nálgast forsvaraðila allra skráðu innlendu félaganna á Aðallista Nasdag Iceland eftir að hafa tekið út og greint ófjárhagslega upplýsingagjöf þeirra. Fulltrúum eignastýringar var almennt vel tekið af félögum en markmiðið var að fá félögin til að bæta ófjárhagslega upplýsingagjöf sína. Þessi vinna var endurtekin árið eftir og skilaði sér enn í bættri upplýsingagjöf. Árið 2020 var tekin sú ákvörðun að kaupa hluta af greiningarvinnu frá félaginu Reitun til þess að styrkja enn frekar ferlið við innlenda markaðinn og til að geta lagt aukna áherslu á aðra eignaflokka. Við UFS mat á öðrum eignaflokkum en skráðum innlendum félögum á Aðallista Nasdaq Iceland er einnig stuðst við greiningu Reitunar. Þau félög sem Reitun tekur ekki út en eru í eignasafni, eru metin út frá stefnum, skýrslum tengdum samfélagslegri ábyrgð og/eða öðrum viðeigandi gögnum. Hvað varðar sjóðastýringarfyrirtæki er spurningarlisti sendur út þar sem markmiðið er að svör taki til stefnu þeirra í ábyrgum fjárfestingum, svo sem hvort félög eru aðilar að UN PRI, til hvaða viðmiða sé horft í fjárfestingum ásamt því hvernig rekstraraðili eða sjóður nálgast samfélagsábyrgð í fjárfestingum.

Eignastýring Arion banka fyrir hönd Lífeyrissjóð Rangæinga hefur stigið frekari skref í greiningu á eignasafni sjóðsins. Meðal annars hefur verið lagt mat á kolefnisfótspor beinnar eignar í innlendum skráðum félögum og hlutfall grænna fjárfestinga í eignasafni sjóðsins áætlað. Áætluð nettó CO2 losun vegna beins eignarhlutar í árslok 2023 í innlendum skráðum félögum miðað við tölur frá félögum fyrir árið 2022 var 329,1 tonn eða 1,63 tonn á hverja 100 m. kr. í eignasafni. Í framtíðinni er stefnt að því að ná enn frekar utan um kolefnisfótspor eignasafnsins.

Mannauðsstefna

Rekstur Lífeyrissjóðs Rangæinga er í höndum Arion banka skv. rekstrarsamningi sem stjórn sjóðsins hefur gert við bankann. Samkvæmt honum sinna starfsmenn Arion framkvæmdarstjórn, rekstri og eignastýringu sjóðsins. Sjóðurinn hefur því enga starfsmenn og því er vísað til stefnu og reglna Arion banka, t.d. mannauðs-, jafnlauna- og jafnréttisstefnu, almennra starfsreglna, starfs- og siðareglna fyrir starfsfólk, reglur bankans um gjafir og skemmtanir svo og reglur um verðbréfavíðskipti starfsmanna.

Mannréttindi og spilling

Lífeyrissjóður Rangæinga fylgir lögum og reglum sem um starfsemi hans gilda og styður við og virðir mannréttindi í allri sinni starfsemi. Sjóðurinn gerir ríkar kröfur um að samstarfsaðilar sínir virði mannréttindi, rétt til félagafrelsis, réttindi á vinnumarkaði og bjóða upp á góðan og öruggan aðbúnað á vinnustað. Sjóðurinn hefur sett sér verklagsreglur um aðgerðir gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka. Til að vinna gegn spillingu og peningaþvætti hefur stjórn sjóðsins til viðbótar sett sér starfsreglur, samskipta- og siðareglur, verklagsreglur um viðskipti stjórnarmanna lífeyrissjóðsins með fjármálagerninga. Rekstraraðili sjóðsins hefur einnig sett sér verklagsreglur um aðgerðir gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka sem finna má á heimasíðu Arion banka.

FJÁRFESTINGARSTEFNA 2024 - ÚTDRÁTTUR

Forsendur fjárfestingarstefnu

Í 36. gr. laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða kemur fram að stjórn skuli móta og kunngera fjárfestingarstefnu fyrir sjóðinn og ávaxta fé sjóðsins innan þeirra marka sem löggin setja. Fjárfestingarstefnan er sett til lengri tíma en endurskoðuð að minnsta kosti árlega. Lífeyrissjóðir skulu senda upplýsingar um fjárfestingarstefnu sína fyrir komandi ár til Fjármálaeftirlitsins eigi síðar en 1. desember ár hvert. Fjárfestingarstefnan er birt á heimsíðu sjóðsins. Eignir Lífeyrissjóðs Rangæinga skulu ávaxtaðar í samræmi við lög, einkum VII. kafla laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, 8. gr. samþykka sjóðsins og samkvæmt nánari reglugerð fjármála- og efnahagsráðuneytisins. Lífeyrissjóður Rangæinga rekur einvörðungu samtryggingadeild, en séreignardeild var sameinuð Lífeyrisauka sem er í rekstri Arion banka hf. um áramótin 2005–2006.

FJÁRFESTINGARSTEFNA LÍFEYRISSJÓÐS RANGÆINGA

Skipting verðbréfaeignar Lífeyrissjóðs Rangæinga skal í grófum dráttum miðuð við þau eignamörk sem tilgreind eru í töflu 1. Um nánari skiptingu verðbréfa má sjá í töflum 2 og 3. Eignaskipting getur farið tímabundið út fyrir tilgreind mörk, m.a. vegna skyndilegra breytinga á markaðsgengi verðbréfa. Skal þá leitast við að lagfæra hlutföll í eignasamsetningu eins fljótt og mögulegt er, þó að teknu tilliti til hagsmuna sjóðsins.

	FLOKKAR VERÐBRÉFA	STEFNA	VIKMÖRK
A	a. Ríkisvixlar, ríkisskuldabréf og skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs	23%	10-60%
	b. Fasteignaveðtryggð skuldabréf	1%	0-10%
B	a. Skuldabréf bæjar- og sveitarfélaga	6%	0-15%
	b. Innlán	1%	0-25%
	c. Sértryggð skuldabréf	8%	0-30%
C	a. Skuldabréf og vixlar lánastofnana og vatr. félaga, undanskilið víkjandi skuldabréf	2%	0-10%
	b. Hlutdeildarskírteini og hlutir í UCITS	22%	0-40%
D	a. Skuldabréf og peningamarkaðsskjöl félaga, víkjandi skuldabréf lánast. og vatr.félaga	13%	0-30%
	b. Skuldabréf og peningamarkaðsskjöl annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu	4%	0-15%
E	a. Hlutabréf félaga	4%	0-30%
	b. Hlutdeildarskírteini og hlutir annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu	16%	0-30%
	c. Fasteignir	0%	0-1%
F	a. Afleiður	0%	0-10%
	b. Aðrir fjármálagerningar, þó ekki afleiður	0%	0-10%
	Samtals:	100%	

Tafla 1. Flokkar verðbréfa.

EIGNAFLOKKAR	STEFNA	VIKMÖRK
Innlend skuldabréf og innlán	55%	0-100%
Innlend hlutabréf	8%	0-20%
Innlendar sérhæfðar fjárfestingar	4%	0-15%
Erlend skuldabréf og innlán	5%	0-30%
Erlend hlutabréf	20%	0-35%
Erlendar sérhæfðar fjárfestingar	8%	0-15%

Tafla 2. Nánari takmarkanir eftir eðli fjárfestinga.

EIGNAFLOKKAR	STEFNA	VIKMÖRK
Víkjandi skuldabréf lánastofnana og vatrtryggingarfélaga	3%	0-6%
Erlendar eignir	33%	0-51,5%

Tafla 3. Aðrar takmarkanir eftir eðli fjárfestinga.

Lífeyrissjóður Rangæinga leggur ríka áherslu á góða stjórnarhætti í starfsemi sjóðsins en með góðum stjórnarháttum er stuðlað að góðum og vönduðum vinnubrögðum og tryggt að ákvarðanir séu teknar á faglegum grundvelli. Við móttun stjórnarháttanna hafa stjórnendur og stjórn sjóðsins litið til og haft til hliðsjónar Leiðbeiningar um stjórnarhætti fyrirtækja sem eru gefnar út af Viðskiptaráði Íslands, Nasdaq Iceland og Samtökum atvinnulífsins. Sjóðurinn vikur þó að hluta til frá leiðbeiningum, einkum þar sem efnistöð eiga ekki við um lífeyrissjóði.

Lífeyrissjóður Rangæinga er með starfsleyfi frá Fjármálaráðuneytinu og starfar á grundvelli laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, reglugerða sem settar eru á grundvelli laganna og á grundvelli samþykktu sjóðsins. Í samþykktum kemur fram að sjóðurinn starfar á grundvelli kjarasamnings Alþýðusambands Íslands og Samtaka atvinnulífsins frá 19. maí 1969 og síðar 12. desember 1995 ásamt síðari breytingum. Auk framangreindra laga og samninga sem mynda rammann um alla starfsemi lífeyrissjóðsins gilda fjölmörg önnur lög, reglugerðir, reglur og önnur stjórnvaldsfyrirmæli um starfsemi lífeyrissjóðsins. Lög, reglugerðir, reglur og leiðbeinandi tilmæli sem varða starfsemi lífeyrissjóðsins er m.a. hægt að nálgast á vef Fjármálaeftirlitsins (FME). Hlutverk sjóðsins er að taka við iðgjöldum sjóðfélaga, ávaxta fjármuni sjóðsins með sem bestum hætti með hliðsjón af fjárfestingarstefnu hans og að tryggja sjóðfélögum, eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri. Jafnframt gegnir sjóðurinn mikilvægu samfélagslegu hlutverki. Fjármálaeftirlitið hefur eftirlit með starfsemi sjóðsins í samræmi við ákvæði laga nr. 87/1998 um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi.

Í samþykktum sjóðsins kemur fram að ársfundur sjóðsins hafi æðsta vald í málefnum sjóðsins nema annað komi fram í samþykktum sjóðsins. Stjórn sjóðsins fer með yfirstjórn hans og stjórn skal fjalla um allar meiriháttar ákvarðanir varðandi stefnumótun sjóðsins og starfsemi. Stjórnarmenn og starfsmenn skulu taka ákvarðanir í samræmi við gildandi lög og reglur og sannfæringu sína með þeim hætti að hagsmuna sjóðfélaga sé sem best gætt og að ákvörðunin styðji við tilgang og starfsemi sjóðsins. Stjórn mótar þannig fjárfestingarstefnu í samræmi við ákvæði reglugerðar nr. 916/2009 um fjárfestingarstefnu og úttekt á ávöxtun lífeyrissjóða og vörsluaðila séreignarsparnaðar. Fjárfestingastefna kveður á um markmið um ávöxtun og áhættu heildarsafns, leyfilega eignaflokka, viðmiðunarhlutföll og vikmörk eignaflokka og viðmið hvað varðar ávöxtun og áhættu eignaflokka. Helstu viðmið og skorður eru skilgreind og unnið út frá þeim í fjárhagslegri áhættustýringu sjóðsins og skýrslugjöf.

Allir sjóðfélagar eiga rétt til fundarsetu á ársfundi með málfrelsi og tillögurétt. Innan lífeyrissjóðsins starfar fulltrúaráð að jöfnu skipað fulltrúum samtaka launamanna og atvinnurekenda sem að sjóðnum standa. Aðildarsamtök sjóðsins tilnefna fulltrúa sína í fulltrúaráð lífeyrissjóðsins og fara með atkvæði á ársfundi og öðrum fulltrúafundum sjóðsins í umboði aðildarsamtakanna og í samræmi við ákvæði samþykktu lífeyrissjóðsins. Samþykktir sjóðsins auk annarra upplýsinga er varða skipulag s.s. starfsreglur stjórnar og endurskoðunarnefndar, samskipta- og síðareglur, persónuverndarstefna, starfskjarastefna, stefna um ábyrggar fjárfestingar og hluthafastefna hans eru aðgengilegar á heimasíðu sjóðsins, www.lifrang.is.

Arion banki annast daglegan rekstur sjóðsins samkvæmt rekstrarsamningi sem stjórn sjóðsins og bankinn gera þar að lútandi. Stjórn hefur sett sér starfsreglur. Í reglunum kemur fram að rekstraraðili sjóðsins tilnefni einn af starfsmönnum sínum til að hafa með höndum starf framkvæmdastjóra sjóðsins. Tilnefning framkvæmdastjóra er háð samþykki stjórnar sjóðsins og skal stjórn setja framkvæmdastjóra starfsreglur. Í starfsreglum framkvæmdastjóra koma fram reglur um upplýsingagjöf framkvæmdastjóra til stjórnar um rekstur, iðgjöld, réttindaávinning og ráðstöfun eigna sjóðsins. Framkvæmdastjóri sjóðsins er Þróstur Sigurðsson. Í byrjun árs 2024 verður breyting á ráðningarsambandi framkvæmdastjóra, að kröfu FME. Framkvæmdastjóri er ráðinn beint af Lífeyrissjóði Rangæinga í hálfstöðugildi og í hálfstöðugildi hjá rekstraraðila sjóðsins, Arion banka.

Stjórn sjóðsins hefur skilgreint skipulag innra eftirlits þar sem meginatriði innra eftirlits sjóðsins koma fram, sbr. 8. tl. 29. gr. laga nr. 129/1997. Innri endurskoðun sjóðsins er í höndum Innri endurskoðunar Arion banka hf. og ytri endurskoðandi er Deloitte ehf.

Stjórn hefur sett sjóðnum áhættustefnu og áhættustýringarstefnu í samræmi við lagafyrirmæli, reglugerðir og stefnumótun sjóðsins. Stefnurnar skilgreina áhættuvilja og áhættuþol sjóðsins og byggja á skilgreiningu á áhættustýringu sem felst í því að móta eftirlitskerfi sem gerir sjóðnum kleift að greina, meta, vakta og stýra áhættu í starfsemi sjóðsins. Markmið með áhættustefnu og áhættustýringarstefnu er að auka öryggi í rekstri sjóðsins, að stefnurnar og framkvæmd þeirra sé virkur þáttur í starfseminni og við töku ákvarðana. Áhættustjóri sjóðsins ber ábyrgð á greiningu, mælingu og skýrslugjöf um áhættu. Áhættustjóri er starfsmaður Arion banka, en er að öðru leyti óháður öðrum starfseiningum er þjónusta sjóðinn. Áhættustjóri sjóðsins hefur milliliðalausán aðgang að stjórn og öfugt. Áhættustjóri tekur saman og gefur út áhættuskýrslur fyrir sjóðinn sem lagðar eru fyrir stjórn ársfjórðungslega. Markmiðið með skýrslunum er að stjórn og þeir sem starfa við rekstur og eignastýringu sjóðsins séu meðvitaðir um áhættu sjóðsins og gefist þannig betri kostur á því að bregðast við ef áhætta fer út fyrir ásættanleg mörk. Stjórn sjóðsins ber ábyrgð á að eigið áhættumat sjóðsins sé framkvæmt. Eigið áhættumat skal framkvæmt árlega og skulu áhættustjóri og framkvæmdastjóri leggja fram tillögu um áhersluatriði hverju sinni. Eigið áhættumat sjóðsins speglast inn í áhættuskýrslur, áhættu- og áhættustýringarstefnu auk fjárfestingastefnu. Innri endurskoðun kannar og metur hvort starfsemi sjóðsins sé í samræmi við setta áhættustefnu og áhættustýringarstefnu. Endurskoðunarnefnd metur skilvirkni og fyrirkomulag áhættustýringar. Regluleg skýrsluskil eru mikilvægur þáttur í eftirliti með lykileiningum starfseminnar.

STJÓRNARHÁTTAYFIRLÝSING

Stjórn sjóðsins samanstendur af fjórum stjórnarmönnum auk varamanna. Tveir stjórnarmenn og varamaður þeirra eru skipaðir af Samtökum atvinnulífsins. Tveir stjórnarmenn og varamaður eru kosnir af launþegum á ársfundi sjóðsins. Kjörtímabil stjórnarmanna er tvö ár og skal árlega kjósa helming stjórnarmanna og varamenn þeirra. Aðalmenn í stjórn sjóðsins eru Guðmundur Svavarsson, Ólafía B. Ásbjörnsdóttir, Heimir Hafsteinsson og Margrét Jóna Ísólfsdóttir. Stjórn skal sjá um að skipulag sjóðsins og starfsemi séu jafnan í góðu horfi og í samræmi við lög og reglur sem gilda um sjóðinn. Hlutverk stjórnar er skilgreint í samþykktum og starfsreglum sem stjórn hefur sett sér og er að auki bundið í lögum. Stjórn framkvæmir frammistöðumat á störfum sínum í samræmi við starfsreglur. Frammistöðumat vegna starfa stjórnar á árinu 2022 var framkvæmt vorið 2023. Niðurstöður eru nýttar af stjórn til að þróa starfshætti og styðja við góða stjórnarhætti. Spurningar í frammistöðumatinu lúta að skipan og skipulagi stjórnar, hlutverki og ábyrgð og frammistöðu.

Stjórn hefur skipað endurskoðunarnefnd fyrir sjóðinn. Nefndina skipa Jón H. Sigurðsson, formaður, Guðmundur Einarsson og Heimir Hafsteinsson. Stjórn hefur sett nefndinni starfsreglur þar sem kemur m.a. fram að hún eigi að sinna tilteknum verkefnum fyrir stjórn sem snúa að eftirlitshlutverki stjórnarinnar. Helstu verkefni nefndarinnar er að hafa eftirlit með vinnuferli við gerð reikningsskila, hafa eftirlit með fyrirkomulagi og virkni innra eftirlits, innri endurskoðun og áhættustýringu, hafa eftirlit með endurskoðun ársreiknings og setja fram tillögu til stjórnar um val á ytri endurskoðendum og koma að ráðningu innri endurskoðanda.

Ársfundur kýs þrjá fulltrúa í nefnd um laun stjórnarmanna en til viðbótar situr í henni stjórnarformaður sjóðsins. Verkefni nefndarinnar er að undirbúa og leggja fram tillögu til ársfundar um laun stjórnar fyrir komandi ár.

Gildissvið

Lífeyrissjóður Rangæinga hefur að leiðarljósi við fjárfestingar að hámarka ávöxtun til langs tíma litið að teknu tilliti til áhættu. Sjóðurinn leggur áherslu á siðferðisleg gildi við fjárfestingarákvarðanir sínar og er meðvitaður um þá staðreynd að fjárfestingarákvarðanir hans hafa áhrif á ólíka hagsmunaaðila og samfélagið í heild sinni.

Hluthafastefna sjóðsins á fyrst og fremst við um skráðar innlendar fjárfestingar þar sem sjóðurinn fer með verulegan eignarhlut, þ.e. þar sem sjóðurinn á 5% eða hærri beinan eignarhlut í einstöku félagi, þar sem sjóðurinn er meðal fimm stærstu hluthafa félags, eða þar sem eignarhlutur er 1% eða meira af heildareignum lífeyrissjóðsins.

Markmið hluthafastefnu þessarar er að skilgreina þær kröfur sem sjóðurinn gerir að jafnaði til þeirra félaga sem hann fjárfestir í ásamt því að auka gagnsæi sjóðsins sem hluthafi og stuðla að trúverðugri aðkomu lífeyrissjóðsins að viðkomandi félögum.

Rekstur Lífeyrissjóðs Rangæinga er í höndum Arion banka skv. sérstökum rekstrarsamningi sem stjórn sjóðsins hefur gert við bankann og sinna því starfsmenn hans rekstri og eignastýringu sjóðsins.

Samkeppnissjónarmið

Lífeyrissjóður Rangæinga leggur áherslu á að félög sem sjóðurinn á eignarhluti í eigi að jafnaði í virkri samkeppni á viðkomandi markaði. Sjóðurinn gerir sér grein fyrir að eignarhald á verulegum hlutum í félögum á sama markaði kallar á sérstaka aðgæslu af hálfu sjóðsins.

Sjóðurinn styður ekki framboð sama stjórnarmanns til stjórnarsetu í stjórn tveggja félaga á sama markaði. Til viðbótar koma fram frekari kröfur hér fyrir neðan er varða stjórnarkjör og samskipti við stjórn og stjórnendur þeirra félaga sem falla undir stefnu þessa.

Hluthafafundir

Lífeyrissjóðurinn yfirfer tillögur sem leggja á fyrir hluthafafundi félaga sem falla undir stefnu þessa, tekur afstöðu til þeirra og metur hvort þær samrýmast hagsmunum lífeyrissjóðsins. Almennu munu tillögur stjórnar vera studdar að því gefnu að þær teljist vera til hagsbóta fyrir viðkomandi félag og í samræmi við stefnu þessa.

Framkvæmdastjóri lífeyrissjóðsins fer með atkvæði sjóðsins á hluthafafundum félaga sem falla undir stefnu þessa nema stjórn sjóðsins ákveði annað. Framkvæmdastjóri hefur heimild til að veita öðrum aðila umboð til að fara með atkvæðisrétt sjóðsins og gefur honum jafnframt upplýsingar um hvernig fara eigi með atkvæði sjóðsins á hluthafafundi.

Val og kröfur til stjórnarmanna

Ákveði Lífeyrissjóður Rangæinga að leggja fram tillögu um stjórnarmenn fyrir hluthafafund þar sem kosning stjórnar fer fram, mun stjórn sjóðsins taka ákvörðun um hvaða einstaklinga sjóðurinn styðji til stjórnarsetu í viðkomandi félagi. Slíkt val byggir á faglegu ferli þar sem horft er m.a. til þekkingar og reynslu einstaklinga ásamt samsetningu stjórnar hjá viðkomandi félagi. Stjórnarmenn Lífeyrissjóðs Rangæinga og starfsmenn rekstraraðila sem þjónusta sjóðinn taka að jafnaði ekki sæti í stjórnnum félaga í umboði lífeyrissjóðsins.

Lífeyrissjóðurinn gerir kröfu um að stjórnarmenn í félögum sem falla undir stefnu þessa starfi í samræmi við góða stjórnarhætti, séu sjálfstæðir í störfum sínum og hafi ætíð hagsmuni viðkomandi félags að leiðarljósi. Lífeyrissjóðurinn leggur áherslu á að stjórn félaga sem falla undir stefnu þessa starfi í samræmi við leiðbeiningar um stjórnarhætti fyrirtækja og gæti að því að jafnvægi sé á milli langtímahagsmuna félagsins og að hámarka virði þess.

Samskipti við stjórnarmenn og stjórnendur

Lífeyrissjóður Rangæinga leggur áherslu á að sjálfstæði stjórnarmanna sé virt sem og þagnar- og trúnaðarskylda sem á þeim hvílir. Ef lífeyrissjóðurinn þarf að eiga samskipti við stjórn og/eða stjórnendur félags skal það gert í samræmi við verklagsreglur viðkomandi félags. Gæta þarf að slík samskipti séu í samræmi við ákvæði samkeppnislaga og reglur um meðferð innherjaupplýsinga.

Telji sjóðurinn ástæðu til að gera athugasemdir við verklag félags sem fellur undir stefnu þessa mun hann koma ábendingum þar um á framfæri þess efnis. Sé ekki brugðist við slíkum ábendingum kann sjóðurinn að gera grein fyrir afstöðu sinni á hluthafafundi eða með öðrum hætti.

HLUTHAFASTEFTA

Starfskjör

Við ákvörðun um starfskjör starfsmanna og stjórnarmanna þeirra félaga sem falla undir stefnu þessa á að gæta hófs og líta m.a. til stærðar og umfangs félagsins svo og þeirra starfskjara sem ætla má að bjóðist almennt á þeim markaði sem viðkomandi félag starfar á. Sjóðurinn gerir þá kröfu að starfskjarastefna félaga uppfylli kröfur hlutafélagalaga og taki mið af leiðbeiningum um stjórnarhætti fyrirtækja.

Hluthafastefna Lífeyrissjóðs Rangæinga er staðfest á stjórnarfundi 20. nóvember 2023.

STEFNA UM ÁBYRGAR FJÁRFESTINGAR

Hlutverk sjóðsins er að tryggja sjóðfélögum, eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri samkvæmt gildandi lögum og samþykktum. Sjóðurinn hefur það að markmiði að hámarka ávöxtun á eignum sjóðfélaga til lengri tíma litið að teknu tilliti til áhættu og hámarka þannig lífeyrisréttindi þeirra að lokinni starfsævi. Sjóðurinn leggur áherslu á málefni umhverfis-, félags- og stjórnarháttanna við fjárfestingarákvarðanir sínar og er meðvitaður um þá staðreynd að þær ákvarðanir hafa áhrif á ólíka hagaðila og samfélagið í heild.

Með ábyrgum fjárfestingum er átt við fjárfestingar sem auk þess að taka tillit til áhættu og ávöxtunar taka tillit til umhverfis-, félags- og stjórnarháttanna. Stefna þessi markar stefnu Lífeyrissjóðs Rangæinga um siðferðileg viðmið í fjárfestingum sem lífeyrissjóðum ber að setja sér samkvæmt 36. gr. laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Varðandi gildissvið stefnu þessarar og stefnu sjóðsins í stjórnarháttum vísast til hluthafastefnu

Viðmið

Almennt horfir Lífeyrissjóður Rangæinga til lengri tíma í fjárfestingum sínum. Það er í samræmi við langtímaskuldbindingar sjóðsins sem fara saman við langtímasjónarmið um ábyrga og sjálfbæra viðskiptahætti í félögum sem hann fjárfestir í. Stefna þessa hefur sjóðurinn til hliðsjónar við einstakar fjárfestingarákvarðanir, eftirfylgni þeirra og við mótun fjárfestingarstefnu sinnar.

Almennt gerir sjóðurinn kröfu um að félög sem sjóðurinn fjárfestir í fari eftir þeim lögum og reglum sem um starfsemi þeirra gilda á þeim stað sem starfsemin fer fram. Einnig horfir sjóðurinn til alþjóðlegra meginreglna Sameinuðu þjóðanna um samfélagsábyrgð, betur þekkt sem UN Global Compact, í fjárfestingum sínum.

Aðferðir og framkvæmd

Við mat á fjárfestingum sem falla undir stefnu þessa fylgir sjóðurinn eftir stefnunni með því að kanna stefnu félaga með tilliti til fyrr tilgreindra viðmiða

Almennt eru erlendar fjárfestingar sjóðsins í verðbréfasjóðum frekar en einstökum erlendum félögum. Við mat á rekstraraðila sjóða gerir sjóðurinn kröfu um að stefna þeirra í ábyrgum fjárfestingum sé könnuð og niðurstöðurnar lagðar til grundvallar heildarmats við fjárfestingarákvörðun. Þannig þarf stefna rekstraraðila um stefnu í ábyrgum fjárfestingum ekki að vera skilyrði fyrir fjárfestingu heldur hluti af heildarmati hennar.

Komi í ljós að félag sem fellur undir stefnu þessa verði uppvíst að fráviki á grundvelli fyrr tilgreindra viðmiða mun sjóðurinn beita sér fyrir því að félagið ráðist í viðeigandi úrbætur. Bregðist félagið ekki við umleitunum sjóðsins kann það að leiða til sölu sjóðsins á eignum í umræddu félagi. Við slíka ákvörðun er þó ávallt gætt ýtrustu varfærni þar sem heildarhagsmunir sjóðsins og sjóðfélaga eru hafðir að leiðarljósi.

Samþykkt á stjórnarfundi Lífeyrissjóðs Rangæinga 20. nóvember 2023.

1. Gildissvið og markmið

1.1 Starfskjarastefna LR tekur mið af samþykktum sjóðsins sem og þeim meginreglum sem liggja til grundvallar 79. gr. a. laga nr. 2/1995 um hlutafélag. Starfskjarastefnan tekur til starfskjara stjórnarmanna og ef við á framkvæmdastjóra, lykilstarfsmanna og annarra starfsmanna sjóðsins.

1.2 Markmið með starfskjarastefnu þessari er að styðja við góða stjórnarhætti í rekstri sjóðsins. Starfskjarastefnunni er ætlað að treysta langtímahagsmuni sjóðfélaga, starfsmanna og annarra hagsmunaaðila með skipulegum og gagnsæjum hætti. Það er stefna sjóðsins að bjóða stjórnarmönnum og ef við á framkvæmdastjóra, lykilstarfsmönnum og öðrum starfsmönnum sjóðsins samkeppnishæf kjör og starfsumhverfi á við það sem býðst í hliðstæðum störfum hér á landi þannig að starfskjör séu hvetjandi, styðji við rekstrar- og þjónustumarkmið sjóðsins og að eðlilegt samræmi sé í launasetningu sjóðsins.

1.3 Gæta skal að viðurkenndum jafnréttis- og jafnlaunasjónarmiðum við ákvörðun launa og starfskjara.

2. Starfskjör stjórnarmanna

2.1 Ársfundur sjóðsins skal skipa starfskjaranefnd sem leggur fram tillögu um laun stjórnar fyrir ársfund. Í tillögum sínum skal nefndin miða við að laun stjórnarmanna endurspegli ábyrgð, sérþekkingu, reynslu og þann tíma sem verja þarf til stjórnarstarfa. Nefndin skal kynna stjórn sjóðsins tillögur sínar eigi síðar en tveimur vikum fyrir ársfund.

2.2 Starfskjaranefndin skal skipuð fjórum mönnum og situr formaður stjórnar sjóðsins hverju sinni í nefndinni. Einn nefndarmann skal kosinn af fulltrúum launafólks og einn af hálfu fulltrúa atvinnurekenda. Sá þriðji skal kosinn til skiptis af fulltrúum launafólks og fulltrúum atvinnurekenda. Fulltrúar þess hóps sem ekki skipar stjórnarformann næstkomandi kjörtímabil kys þriðja fulltrúann hverju sinni.

2.3 LR greiðir ferða- og dvalarkostnað vegna starfa stjórnarmanna í þágu sjóðsins.

3. Starfskjör framkvæmdastjóra ef starfandi af hálfu LR

3.1 Í samræmi við samþykktir og starfsreglur stjórnar sjóðsins skulu laun og önnur starfskjör koma fram í skriflegum ráðningarsamningi framkvæmdastjóra. Stjórn sjóðsins ræður framkvæmdastjóra og veitir honum lausn en stjórn sjóðsins getur falið formanni stjórnar að annast samninga við framkvæmdastjóra um laun og starfskjör samanber starfsreglur stjórnar.

3.2 Föst laun og aðrar greiðslur skulu vera sambærileg við það sem gerist í starfsumhverfi framkvæmdastjóra sjóðsins og í samræmi við umsvif, ábyrgð og árangur í starfi. Í ráðningarsamningi skulu koma fram greiðslur í lífeyrissjóð, orlof, hlunnindi og ákvæði um uppsagnarfrest.

3.3 Miða skal við að ekki komi til frekari greiðslna við starfslok en fram koma í ráðningarsamningi.

4. Starfskjör lykilstarfsmanna ef um slíka er að ræða af hálfu LR

samþykktum sjóðsins.

4.2 Við ráðningu lykilstarfsmanna skal framkvæmdastjóri hafa samráð við formann og varaformann stjórnar sjóðsins.

4.3 Við ákvörðun starfskjara lykilstarfsmanna skal gætt sömu sjónarmiða og koma fram í gr. 1.2. Ef um frávík er að ræða skal það borið undir formann og varaformann stjórnar sjóðsins.

5. Starfskjör annarra starfsmanna ef um slíka er að ræða af hálfu LR

5.1 Framkvæmdastjóri sér um daglegan rekstur sjóðsins og ráðningu starfsmanna samkvæmt samþykktum sjóðsins.

5.2 Við ákvörðun starfskjara starfsmanna skal gætt sömu sjónarmiða og koma fram í gr. 1.2. Ef um frávík er að ræða skal það borið undir formann og varaformann stjórnar sjóðsins.

6. Skaðleysi stjórnar og starfsmanna

6.1 Sjóðurinn skal tryggja að á hverjum tíma sé í gildi starfsábyrgðartrygging fyrir stjórnarmenn, framkvæmdastjóra og aðra lykilstarfsmenn sjóðsins, bæði starfandi og fyrrverandi, vegna starfa þeirra í þágu sjóðsins. Sjóðurinn skal tryggja að þeim sé haldið skaðlausum af kröfum sem á þá kunna að verða gerðar eða á þá kunna að falla vegna starfa þeirra fyrir sjóðinn að svo miklu leyti sem slík krafa er ekki til komin fyrir saknæma háttsemi hlutaðeigandi sem metin er honum sem ásetningur eða stórfellt gáleysi.

6.2 Sjóðurinn greiðir iðgjald starfsábyrgðartryggingar og eðlilegan kostnað af málsvörn gagnvart kröfum eða rannsóknum af ofangreindum toga með fyrirvara um rétt til endurkröfu, komi síðar í ljós að viðkomandi hafi í umræddu tilviki af ásetningi eða stórfelldu gáleysi brotið gegn trúnaðarskyldum sínum við sjóðinn eða ákvæðum laga í starfi sínu fyrir þá.

7. Upplýsingagjöf

7.1 Ársreikningur sjóðsins skal tiltaka starfskjör stjórnarmanna og ef um er að ræða framkvæmdastjóra og þeirra lykilstarfsmanna sem falla undir ákvæði reglugerðar um ársreikninga lífeyrissjóða á hverjum tíma.

7.2 Starfskjarastefnan skal birt í ársskýrslu og á heimasíðu Lífeyrissjóðs Rangæinga.

8. Samþykkt starfskjarastefnu

8.1 Starfskjarastefnan skal samþykkt á ársfundi sjóðsins með eða án breytinga.

8.2 Ef vikið er frá starfskjarastefnunni í veigamiklum atriðum skal stjórn sjóðsins færa slík frávik til bókar í fundargerðarbók ásamt rökstuðningi. Gera skal grein fyrir slíkum frávikum á næsta ársfundi sjóðsins.